

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugos-
laviji 120 Din, za
inozemstvo 140 D

SLOVENECEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2325

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cekoovi
račun: Ljubljana št. 10.553 in 10.341
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cene oglasov
Isolop, peti-vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
a Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljke in
dneva po prazniku

Atentat na italijanskega kralja

Atentat tudi na Mussolinija?

Ljubljana 12. aprila 1928.

Iz dežele politične teme, diplomatske skrivnosti in dnevnih vznemiranj prihaja nova vest, še bolj ugankarska kot velikonočni sprejem tujih diplomatov pri Mussoliniju: V Milanu je bil italijanskemu kralju nastavljen peklenjski stroj, kateremu je sicer vladar ušel, a žrtve so le tu. Istočasno naj bi se prežalo tudi na življenje Mussolinija. Prvi atentat naj bi bil zgrešil cilj radi tega, ker se je uradni spreved malo zakasnil, drugi pa, ker je bil pravočasno odkrit, oziroma se je Mussolini odpeljal mesto z vlakom — z avtomobilom. V še večjo tajnost nas pogrežajo vesti o izvršenih, oziroma neizvršenih aretacijah in o ukrepih vlade, ki nosijo znano označbo: storilec so na sledu — storilec niso na sledu.

Razumljivo, da so vsa prvotna sklepanja inozemskih kot domačih agentur polna najrazličnejših kombinacij. Da bi bil atentat delo anarhističnega posameznika, četudi v deželi atentatov na potentate, se zdi spričo drugih podobnih slučajev — Sofija! in rafiniranosti priprav ter mestu dogodka — Milanu! — težko verjetno, četudi sta bila tudi Umberto, oče sedanjega kralja, in Elizabeta avstrijska, žrtvi italijanskega atentatorja in četudi so Italijani kot atentatorji-posamezniki (Amerika!) znani. Toda če se poseže na politično polje, kako razjasniti skrivnost?

Ali je veljal atentat režimu? Osnov za to sklepanje ne bi manjkalo. Ulica že desetletja odloča v Italiji. Ulica je vrgla Giolittija, je gnala Italijo v svetovno vojno in fašizem v Rim in na vlado. Ali naj po svetopisemskem izreku: Kdor z mečem okrog hodi, ga bo meč tudi pogubil, odloči po geslu: Zob za zob! nezadovoljna ulica tu o fašizmu? Nezadovoljnosti ne manjka. Ne cenzurirana poročila iz Italije so poročala, da v Italiji tli, da ni izključeno, da bo fašizem izpodrinil komunizem, da so se v glavnih industrijskih mestih vršile velike delavske demonstracije s klici: Kruha, a ne fašizma! Da je vobče ozračje nasičeno eksplozivnih snovi, o katerih nihče ne ve, kdaj bodo udarile, a udariti morajo. S tega stališča bi bil, kakor rečeno, dobljen ključ, da si ne razlaga dogodka samega. In zakaj naj bi padel nasprotnik fašizma, ne pa nosilec fašizma sam?

Drugi komentariji se obračajo naravnost na fašizem in podčrtavajo fašistovsko naziranje o državi. Znano je, da je bil fašizem prvotno republikanski; znano je, da je bilo mnogo spora med dinastijo in vlado pri stilizaciji uradnih obredov, obliki denarja in vladavine. Fašistovska milica, druga italijanska armada, je bila razmeroma pozno zaprisežena na italijanskega kralja. Brali smo o sporu med vladarjem in Mussolinijem; francoski listi so prinesli celo vest, da se name-rava italijanski kralj odpovedati in o dvoboju, ki naj bi se vršil med Mussolinijem in italijanskim prestolonaslednikom. Ko je stari Giolitti na enkrat nastopil proti fašistovski volivni reformi in branil parlamentarizem, so poročali listi, da ga je kralj sprejel v avdienci. Tem razlagalcem daje oporo vest, da naj bi bil pripravljen atentat tudi na Mussolinija; torej naj drugi slučaj, ki naj bi bil docela izmišljen, ublaži in skrije pravega krivca prvega, češ: Proti obema je šlo...

Ali pa rabi fašizem končno senzacij, da nasiti maso, da dobi pretvezo iti neusmiljeno zoper nasprotnike fašistovskega režima, ko se je kralj točno tako dolgo zadržal, da se mu ni zgodilo ničesar žalega, peklenjski stroj je pa le zahteval svoje žrtve, atentat se je torej izvršil? Ta taktika niti v notranji, niti v zunanji politiki pri fašizmu ni nova. Držati mase v večni nestrpnosti, to je parola.

Jasno, da niti poznejši čas ne bo razgalil pravega krivca in razjasnil vzroke, radi katerih je dejansko šlo. Bodi kakorkoli. Spričo večnih atentatov na Mussolinija, izvršenih ali namišljenih spričo sedanjega na kralja, Matteotija v Rimu in katoliškega župnika v spodnji Italiji, pa je Evropi jasno, da je pod vlado fašizma nekaj gnilega v deželi italijanski.

v Dunaj, 12. aprila. (Tel. »Slov.«) Lansko leto prekinjena avstrijsko-jugoslovanska trgovinska pogajanja se bodo, kakor se čuje, obnovila začetkom maja.

r Gjevrgelija, 12. aprila. (Tel. »Slov.«) Vlaki iz Grčije prihajajo redno. Promet se vrši v redu.

Lugano, 12. aprila ob 14.30. Tik preden se je danes dopoldne italijanski kralj v avtomobilu v spremstvu državnih in mestnih oblasti peljal k mednarodnemu vzorčnemu sejmu v Milanu, je eksplodiral pred odhodom na Piazzale Giulio peklenjski stroj. Eksplozija je povzročila med četami, ki so tvorile kordon in med radovednim občinstvom veliko paniko. Število mrtvih se po prvih vesteh ceni približno na 14, ranjenih pa je 40.

Zdi se, da je bil peklenjski stroj opremljen z uro. Stroj pa je prežgodel eksplodiral, ker se je spreved nekoliko zakasnil.

Panika v mestu - Zveza z inozemstvom pretrgana

v Milan, 12. aprila. (Tel. »Slov.«) Vest o poskušanih atentatih na Mussolinija in na italijanskega kralja se je kot blisk razširila po ulicah, na katerih je bilo zbrano skoro vse prebivalstvo. Neverjetno hitro so bile odredene in tudi izvršene potrebne varnostne mere. Vse telefonske zveze z inozemstvom so bile že po desetih minutah ukinjene. Telefonski promet se je zopet otvoril šele po drugi uri popoldne, ko je bil izdan oficijelni komunikat. Vse vlake, ki so vozili proti meji, je zasedla tajna policija, ki najskrbneje opazuje potnike. Milanski župan je dal policijski upravi neposredno po onesrečenem atentatu na razpolago 100.000 lir za izsleditev atentatorjev in povzročiteljev atentata. Zveza vojnih invalidov je darovala za žrtve atentata in njihove rodbine 10.000 lir. Tajnik tukajšnje fašistovske stranke je nabil oklice, s katerim opominja k miru in izdaja dnevno parolo, da je treba v trenutku največje nevarnosti ohraniti ledeno-mrzlo kri. Končno pozivlje oklice prebivalstvo na veliko simpatično manifestacijo zvečer na stolnem trgu.

Razmesariene žrtve - Množica beži

v Lugano, 12. aprila. (Tel. »Slov.«) Pri eksploziji peklenjskega stroja na Piazza Giulia Cesarea v Milanu so mnogi težko ranjeni bili tako razmesarjeni, da so že na potu v bolnišnico umrli. Med žrtvami je nekoliko članov fašistovskih mladinskih organizacij, in sicer deček in deklice, nekoliko žensk in en policist. Peklenjski stroj je eksplodiral v smeri proti cesti, po kateri bi imel priti kraljev avtomobil. Cestni tlak je v velikem obsegu raztrgan. Drobei so prileteli v gosto množico, ki je stala za špalirjem in čakala na spreved. Množica, ki ni bila ranjena, je po atentatu zbežala na vse strani. Dogodek se je pripetil na zahodnem vходу na trg, sredi katerega stoji monumentalni vodnjak. Vse mesto je bilo v zastavah. Od kolodvora do velesejma so stale na obeh straneh ceste goste množice ljudstva, ki so kralja veselo pozdravljale.

Prvo mnenje: 14 mrtvih, 40 ranjenih

v Lugano, 12. apr. (Tel. »Slov.«) Po tukajš. njih vesteh je število smrtnih žrtv 14, ranjenih pa 40. Kralj še ni zapustil Milana. Dosedanje preiskave še niso dale nobenih podatkov o krivcih. V nasprotju z drugimi vestmi tudi še ni bilo nobenih aretacij.

Tisoči pred kraljevo palačo

Atentat, ki je bil izvršen točno ob 10 dopoldne z dvema močnima detonacijama, je seveda edini predmet razgovorov v mestu. Povsod je videti razburjene množice ljudi, ki se razgovarjajo o atentatu. Ko se je kralj vračal z velesejma, so mu prirejali navdušene ovacije. Kraljevo palačo oblega tisočglava množica, močne čete in policija pa je zaprla trg pred palačo. Kljub atentatu se program kraljevega obiska vrši dalje, samo zvečer odpade galapredstava v gledališču Scala. Kralj ostane tudi še jutri v Milanu in si bo ogledal letalo generala Nobile, ki bo začetkom prihodnjega tedna odletelo v Stolp na Pomeranskem.

Mussolini čestita kralju

v Budimpešta, 12. apr. (Tel. »Slov.«) »Acht Uhr Blatt« dramatično opisuje dogod-

ke pri atentatu na kralja. Ko so se začule detonacije, je Mussolini stal že pred vhomom na sejmšče, kjer je pričakoval kralja. Skočil je na stopnico avtomobila, se peljal kralju nasproti in ga pozdravil z besedami: »Bog je varoval Vaše Veličanstvo. Živel kralj, živel Italija!« Kralj se je dvignil, dal duceju roko, ga objel in poljubil. Mussolini je potem častil prestolonasledniku, na kar je bil odprtjen velesejem.

Terorizem je znamenje obupa

v Milan, 12. apr. (Tel. »Slov.«) Prve posebne izdaje listov o poskušnem atentatu so izšle v Milanu še le okoli treh popoldne, ker je bila prej izdaja prepovedana. Na vseh trgih so množice nestrpno čakale na liste. Velika žalost vlada, ker je toliko otrok in žensk postalo žrtv atentata. Mrtvih je tudi pet milijonov. »Corriere della Sera« piše, da je nečuvni atentat samo ojačil udanost in spoštovanje do kralja. Veliki napori Milana za desetletni jubilej zmage se ne smejo motiti z neumnostjo nekaterih zločincev.

Ob 15.30 je bilo v kraljevi palači sprejem oblastev in društev, ki so častitali kralju za srečno prestalo nevarnost. »Secolo« piše: Ta peklenjska bomba s težkimi nedolžnimi žrtvami ni nobeno ustrahovanje in nobena ovira, temveč samo spodbuda. Onim, ki so pozabljivi, kaže ta kri težko brutalnost hujskačev, ki ne pustijo svoje igre. Moramo jih iztakniti. Terorizem je znamenje obupa.

Vse predstave odpovedane

v Milan, 12. apr. (Tel. »Slov.«) Hišo, pred katero je eksplodirala bomba, so preiskali od kleti do podstrešja, ker policija sumi, da je bil peklenjski stroj nastavljen iz te hiše. Težko sta ranjena tudi dva prebivalca te hiše. Nekatere priče so med gledalci opazil neko sumljivo žensko.

Pri sprejemu v poslopju fašistovske stranke je prosvetni minister Fedele imel nagovor na kralja, v katerem je izrazil globoko obžalovanje za žrtve atentata in poudarjal udanost naroda kralju. V znak žalosti so odpovedane vse kinopredstave in gledališča.

Žalosten pogled na mesto

v Milan, 12. apr. (Tel. »Slov.«) Kraj, kjer se je zgodila eksplozija, nudi žalosten pogled. Naokrog leži vse polno raznih zapuščenih predmetov, tlak je razkopan in v mlaki krvi, sosednje hiše pa so močno poškodovane. Na balkonu hiše, pred katero se je izvršila tragedija, je bila tudi ranjena ena oseba. Razbitih je mnogo šip. Panika je bila preprečena, ker so čete in častniki ostali na svojih mestih, da si nekatere tovariši padli na tla. Neki policijski uradnik se je peljal kralju nasproti in ga je hotel zadržati, dokler s trga ne po-spravijo mrtvecev in ranjenecv.

Osservatore Romano protestira

Mussolini je takoj po atentatu izdal stroga navodila za zasledovanje storilcev in odredil, da se mu neprestano poroča. Še pred popoldnevom se je vest sporočila tudi papežu, ki je bil globoko ganjen. Rimski listi vidijo v atentatu prost terorističen akt in globoko obžalujejo žrtve. »Tribuna« pravi, da noben slepi in nasilni terorizem ne more ustrahovati Mussolinijeve Italije ter da se med temi strahopetnimi morileci nahajajo anarhisti in protifašisti v inozemstvu. Tudi »Osservatore Romano« vidi v atentatu znak terorističnega pokreta ter dviga proti temu svoj krščanski protest.

18 ali 22 mrtvih?

v Milan, 12. apr. (Tel. »Slov.«) Število smrtnih žrtv je že naraslo na 18, bržkone pa bodo umrli še nadaljnji štirje težko ranjeni. Ko je kralj zvedel o nesreči, katero so mu sprva prikrivali, je obiskal ranjence in jih tolažil. Med žrtvami je 6 vojakov in odraslih civilnih oseb, 1 kriminalni policist, 5 žensk, 2 mladi sestri in 1 šestletni deček, kojega mati je težko ranjena. Nekaterih žrtv še niso mogli identificirati.

Italijanski kralj Viktor Emanuel.

Atentat tudi na Mussolinija?

v Zeneva, 12. aprila. (Tel. »Slov.«) »Corriere del Ticino« v Luganu je dobil iz Coma vest o atentatu na vlak, v katerem bi se imel Mussolini iz Milana vračati v Rim. Pravočasno so se opazili na železniški progi eksplozivno telo, na katero sta bili privezani dve dolgi vžigalni vrvi, ki sta vodili v skrivališče, v katerem je stražil neki možki, ki je bil takoj aretiran.

v Milan, 12. apr. (Tel. »Slov.«) Vest lista »Corriere del Ticino« o poskušnem atentatu na vlak, o katerem se je domnevalo, da se z njim vozi Mussolini, se potrjuje. Mussolini pa Milana ni zapustil z vlakom, kakor se je splošno mislilo, temveč z avtomobilom. Če bi poskušeni atentat uspel, bi zopet nedolžni ljudje prišli ob življenje, kakor pri poskušnem atentatu na kralja.

Vest o atentatu na Mussolinija izmišljena

v Zeneva, 12. aprila. (Tel. »Slov.«) Po poročilih tukajšnjih dobro poučenih italijanskih krogov iz zanesljivih virov je vest »Corriere del Ticino« o atentatu, ki je bil naperjen proti vlakom, s katerim bi se imel Mussolini vračati v Rim, neosnovana. Tudi ni bil nihče v zvezi s tem atentatom aretiran. Vest je najbrže nastala v zvezi z milanskim atentatom, zdi se pa, da je prišla prej v Lugano, kakor vest o milanskem atentatu.

Mučen vtis v Belgradu

r Belgrad, 12. apr. (Tel. »Slov.«) Proti večeru so se v Belgradu razširile vesti o atentatu na italijanskega kralja in vladnega predsednika Mussolinija. V vseh tukajšnjih krogih so te vesti izzvale zelo mučen vtis. Merodajni krogi še niso dobili uradnih obvestil. Zato so izostali običajni brzojavci.

Iz Ljubljane se je poročalo, da je vest o atentatu na italijanskega kralja že v popoldanskih urah prinesel ljubljanski »Slovenec« v posebni izdaji. (Vest o atentatu, oddano v Luganu ob 14.30, je prejelo uredništvo »Slovenec« telefoničnim putem že ob 14.40 in priredilo za ljubljano posebno izdajo. Op. ur.)

Nova zarota v Grčiji

v Atene, 12. aprila. (Tel. »Slov.«) Danes je bil odkrit nov poskus pangalistične vstaje v vojski proti vladi. Aretiranih je bilo 5 podčastnikov in 8 častnikov. Oblasti so jim prišle na sled ter so jih več dni opazovale. Zavezali so se, da se bodo na prvi klic stavili na razpolago. Po še nepotrjenih vesteh bi se vstaja imela začeti na pravoslavni veliki petek. Po uradnih poročilih podjetju ni pripisovati prevelikega pomena, ker se mu je priključilo premalo vojaštva.

Kaj je novega

KOLENDAR.

Petek, 13. aprila: Ida, Hermenegild. — Lunina sprememba: zadnji krajec ob 9.09 zjutraj. (Po Herschlu se napoveduje dež.) — Jutri: Justin.

Novosadska vremenska napoved za 13. aprila. Oblačno vreme. Tapatam bo nekoliko vedro. Po celi državi bo padlo malo dežja. Vetri v raznih smereh po celi državi. Temperatura se bo znižala zlasti na severu in v sredini države.

Dunajska vremenska napoved za 13. april: Izpremenljivo, od časa do časa dež, blado.

Vreme v Beogradu 12. aprila. Ves dan oblačno, pa vendar precej soparno. Proti večeru rahel dež. Temperatura se je znižala.

ZGODOVINSKI DNEVI.

13. aprila: 1858 je umrl v Napolju apostolski provikar dr. Ignacij Knoblehar. — 1695 je umrl v Parizu francoski pisatelj Jean de Lafontaine. — 1810 se je rodil v Cadenetu francoski komponist Félicien César David. — 1735 se je v Ljubljani rodil slovenski pisatelj Marko Pohlin. — 1861 je imel dr. Bleiweis v kranjskem deželnem zboru prvi slovenski govor. — Winkler je uvedel slovenski jezik v voriškem deželnem odboru.

***

★ V Lurdu dospejo danes 13. t. m. ob poldesetih slovenski romarji, 67 po številu, kateri so nastopili potovanje v torek zjutraj. Kakor doznamo iz poročila, jih je vodila pot preko Italije, ob rivieri v Nizzo, kjer je že vse v bujnem cvetju. V Lurdu ostanejo do ponedeljka. Iz Lurda gredo v Paray le Monial, kamor nesejo slovensko zastavo in zlato knjigo.

★ Resolucije proti krutemu preganjanju katoličanov v Mehiki doslej še niso vrnila nekatera društva. Prosimo, da to takoj uredi, da jih pošljemo na pristojno mesto.

★ Krediti za izplačilo zaostankov učiteljem. Na zahtevo prosvetnega ministra Milana Grola je ministrski svet dal prosvetnemu ministru na razpolago 18.000.000 Din za izplačila vseh učiteljskih zaostankov do danes. Da bi se to vprašanje, ki je leta in leta mučilo številne učitelje, končno uredilo, se je v računovodstvu prosvetnega ministrstva uporabilo 20 uradnikov, ki rešujejo akte o teh zaostankih. Dnevno se reši nad 600 aktov. Priložbo učiteljev je več tisoč. Obenem se opozarjajo vsi tisti učitelji, ki morajo dobiti kakše zaostanke, pa jih niso prijavili ministrstvu, da to čimprej javijo ministrstvu, ker bi se naknadne prijave najbrž težko vzele pravočasno v obravnavo in rešitev.

★ Ljudska hranilnica in posojilnica v Škofjivoku obhaja ravnokar 25 letnico svojega obstoja. Ta naš zavod je bil velikega gospodarskega pomena za pridobitne kroge, ker je deloval dosledno, zvest načelom združništva, na pocenjenju kredita. Vseh 25 let sta v načelstvu sedanji predsednik Anton Starman in Franc Rupar. Naj procvita še v drugo četrstoletje!

★ Društveno pravo v Sloveniji. Vladni svetnik dr. Rudolf Andrejka je napisal in izdal knjigo z gornjim naslovom, ki je namenjena društvom v Sloveniji. Odkar je pošla Schweitzerjeva knjiga »Naš društveni in shodni zakon«, so društva zelo pogrešala praktične knjige o društvenem pravu. Knjiga dr. Andrejke bo to vrzel zamašila. Pisatelj je priznan strokovnjak in praktik ter bil dolgo let

društveni referent. Zato odgovarja njegova knjiga na marsikatero vprašanje, ki se je pojavilo v društvih zadnjih deset let. Ker upravna oblastva še zmerom poslušajo po društvenem zakonu iz l. 1867., je v glavnem obdelan v knjigi ta zakon, vendar se avtor ozira na vsa druga zakonska določila, ki posegajo v društveno življenje. V knjigi bodo društva našla celotne tekste društvenih zakonov, ki veljajo v Sloveniji in Dalmaciji, Hrvatski in Slavoniji in v Srbiji. Knjigo našim društvenim funkcionarjem in društvom priporočamo; naroča se pri avtorju dr. R. A. (pri velikem županu v Ljubljani) ter stane 50 Din. N. V.

★ Tabele za preračunavanje uslužbenškega davka na kartonu s platnenimi pregibi se dobe v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani po 7 Din za komad. — Seznamek odtegnjenega davka zaposlenih in nameščenih oseb se dobi istotam in velja posamezna pola po 1.50 Din (od 100 pol višje po 1 Din).

★ Na morje! Mnogi si ne morejo privoščiti daljšega oddiha ob našem Jadranu, dasi jih že leta in leta vleče neko tiho hrepenenje k morju. Vsakomur se lahko ta želja v kratkem izpolni: pridruži naj se binkoštnemu romanju na Trsat (polovična vožnja z izkaznico in druge ugodnosti). Vsi udeleženci bodo napravili brezplačen izlet s posebno ladjo na otok Krk. Odločite se čimprej in se prijavite »Sveti vojski« v Ljubljani.

★ Svarilo. Zadnje čase se dogaja, da prihajajo delavci na podlagi napačnega vizuma ali na kak drugi način na Luksenburško v nadi, da bodo takoj dobili delo. Ker pa vlada tudi tam velika brezposelnost, so taki zapeljanci takoj po prihodu na cesti in brez vseh sredstev. Vselej tega se sware delavci pred takimi nepremišljenimi rakaki in opozarjajo, da morejo upati na Luksenburškem na delo le tisti, ki so dobili vizum na podlagi izjave ene izmed tamkajšnjih firm, da je delo na razpolago, in če potrdi to izjavo notranje ministrstvo v Luksenburgu.

★ Prispevki za delavske zbornice. Z ozirom na naredbo ministra za socialno politiko z dne 20. decembra 1927, s katero so se združili mezdni razredi pri socialnem zavarovanju od 1—6 v en (I.) razred, je odredil sedanji minister za socialno politiko, da ne plačujejo osebe, ki spadajo v I. mezdni razred, nikakih prispevkov za delavske zbornice. Po prejšnji določbi so bili namreč oproščeni plačevanja tega prispevka le vajenci, dočim so pa sedaj tudi pomočniki in druge osebe, če spadajo na podlagi svojih službenih prejemkov v I. mezdni razred (če zasluži na dan do 8 Din).

★ Nevihita v Zagrebu. Včeraj dopoldne je bila nad Zagrebom velika nevihta. Med ploho je padlo tudi mnogo toče, ki je napravila po nasadih obilo škode.

★ Angleški zdravniki v Sarajevu. V sredo zvečer je dospelo iz Zagreba 26 angleških zdravnikov, ki se nahajajo na 14 dnevni ekskurziji po Jugoslaviji. Iz Sarajeva pojejo v Dalmacijo in Črno goro.

★ Martinščica — izvozna luka za les. V sredo je dospela na Sušak komisija iz Nemčije, ki bo pregledala Martinščico in ugotovila, kaj bi bilo potrebno storiti, da se ta luka izgradi za izvozno luko za les. V komisiji je nekoliko inženjerjev in zastopnikov finančne skupine, ki bo gradbo financirala.

★ Lovci se opozarjajo na dražbo lovišč, katera se vrši od 23. do 27. aprila pri okrajnem glavarju, Maribor, lev breg.

pride k Bonnicarju, ko udari poldne, in dobi malo napitnino, ki je čakala na mizici v pred-sobi.

Naenkrat nastane v množici strašno suvanje in zbor republikanskih dečkov defilira pojoč mimo v hitrem koraku. To so bili dečki od dvanajst do petnajst let, oboroženi s puškami, z rdečimi pasovi, v velikih čevljih tako ponosni, da so preoblečeni v vojake, kakor če na pustni dan s papirnati čepicami, s kosom rdeče, groteskne marele drviijo po blatu bulvara. Mali paštetar je imel sredi pririvanja mnogo truda, da ohrani svoje ravnotežje. Njegova skledica in on so tolikokrat spodrsnili na zmrazlini sredi trotoarja, da bi bil skoro od straha ostavil paštete. Po nesreči je ta živahnost, to petje, rdeči pasovi, obdovanje, radovednost, vzbudila v pomočniku veselje, da napravi nepoliko poto v tako lepi družbi; ko je pustil za sabo, ne da bi opazil, mestno hišo in mostove otoka Saint Louisa, se je naenkrat znašel neznano kje, v prahu in vetru tega divjega drvenja.

II.

Ze dvajset let je bila pri Bonnicarjevih navada jesti v nedeljo paštete. Točno opoldne, ko je bila cela rodovina — mladi in stari — zbrana v salonu, je oznanil živahen in vesel udarec zvončeka celi družini:

»Paštetar je tu.«

Tedaj so se ob velikem premikanju stolov, ob šumenju nedeljske obleke in veselju smehljajočih se dečkov pred pogrnjeno mizo, vsi ti srečni meščani razvrstili okoli pašet, simetrično zloženih na srebrni posodi.

Ta dan je zvonček molčal. Ogorčen je M. Bonnicar pogledoval na svojo uro, staro nihal-ko, ki ni nikoli v življenju prehitevala ne zaostajala. Otroci so zdehali skozi šipe in pazili na konec ulice, kjer je navadno prihajal

★ **Pregnani madjarski potepuhi.** Na Veliko soboto so se v Turnišču (Slov. krajina) pojavile sumljive tuje osebe. Kakor hitro je orožništvo zvedelo za to, je začelo z izsledovanjem. Ujeti ptičev ni moglo, ker so kmalu začutili, da postajajo tla vroča in so previdno popihali nazaj, odkoder so prišli. Vsi znaki govorijo za to, da so bili to madjarski potepuhi, ki so se prikradli preko meje.

★ **Nova odvetniška pisarna v M. Soboti.** Dne 16. t. m. otvori odvetnik dr. Artur Geiger v M. Soboti odvetniško pisarno.

★ **Silen vihar v Slovenski krajini.** V noči od torke na sredo je začel divjati v dolnjem delu Slovenske krajine silen vihar, ki tudi med dnevom ni utihnil. Ponekod je bil veter tako močen, da je odkrival strehe in lomil drevesa.

★ **Z nožem v rebra.** Krog Ormoža je navada, da zažigajo na veliko soboto po Vstajenju baklje, ki gorijo pozno v noč. Pri gorečih bakljah se veselijo ljudje velikonočne skrivnosti, se spodobno šaliijo in zabavajo. Letos se je zgodil ob taki veseli priliki žalosten in vse obsodbe vreden slučaj. V vasi Pušenci je prišlo k bakljam tudi nekaj fantov iz drugih vasi. Ko so se poslovili in odhajali, je stopil eden od pušenskih fantinov za njimi in porinil enemu od zadaj nož med rebra s tako silo, da so ga morali prepeljati v križniško bolnico v Ormož.

★ **Okradena trgovina.** Trgovec Jože Knez v Št. Jurju pod Kumom je imel že staro prodajalno v hiši svojega strica gostilničarja Martina Kneza. Pred velikonočjo je odprl še eno prodajalno v svoji novi hiši poleg šole, obe trgovini pa je dobro opremil z manufakturnim in specer. blagom. Ko je veliki petek zjutraj prišel pred svojo staro trgovino, ves prestrašen vidi, da so železna vrata v trgovino samo priprta. Takoj je spoznal, da je imel ponoči tatinski obisk. Kolikor je mogel dognati, so mu uzmoviči odnesli več bal blaga, črnega boksa, več klobukov, dežnikov, robecev za na glavo, siv površnik, rjavo moško obleko, zlato uro z verižico, več parov čevljev štev. 25-35, pločevinasto škatljo rum bombonov, ročno blagajno z drobižem in razne specerije. Da tatovi še niso izjurjeni v svojem poslu, kaže dejstvo, da se glavne blagajne sploh lotili niso, ampak vrgli ključke kar po tleh. Vendar je vse škode okrog 20.000 Din.

★ **Velika tatinska družba v Beogradu izsledena.** Belgrajski policiji se je posrečilo, da je po več mesecev trajajočem iskanju prišla na sled nevarni tatinski tolpi, ki je že leto dni uganjala nemoteno svoj posel v Beogradu. Sedaj je vsa družba pod ključem. Gre za tolp desetih mladih ljudi, ki jih je vodil neki Burč, nazvan »šerif« in ki so izvršili nešteto vlomov na prav prebrisane načine. Aretacija mladih zlikovcev ni bila lahka, ker so se ti obupno branili in je prišlo do streljanja z revolverji. Končno se je policiji le posrečilo, da je tolpo premagala in vse njene člane ukle-nila.

★ **Smrtna obsodba.** V sredo se je v Tuzli zaključila razprava proti Kosti Pavloviču, ki je lani, dne 5. novembra vrgel v Gornji Rakovici bombo francoskega sistema na Savo Blagojeviča iz iste vasi, ki se je tedaj udeležil neke svatbe. Bomba je eksplodirala in na licu mesta usmrtila Savinega sina Slavka in hčer Maro, dočim sta Sava in njegova žena Stanoja Blagovič bila težko ranjena. Priče so pri razpravi natančno opisale dogodek, nakar je sodišče razglasilo obsodbo, s katero je bil Kosta Pavlovič obsojen na smrt na vešalih. Obsojenec je vložil pritožbo.

★ **Šrapnel v gnoju.** V vasi Lijeju, v hercegovskem okraju Nevesinje, se je te dni pripetila težka nesreča. Kmet Pavko Trnovac je vozil gnoj na njivo. Na voz z gnojem se je

pomočnik. Razgovori so zaostali; in lakota, katero je opoldne dvanajst zaporednih udarcev napravilo še bolj občutno, je povzročila, da je bila jedilnica še večja, še bolj žalostna kljub stari, svetli srebrnini na prtu in kljub trdim in belim servijetam, ki so bile zganjene v male rogove.

Večkrat je že prišla stara postrežnica povedat na uho svojemu gospodarju: pečenka je prižgana... grah je preveč kuhan... Toda M. Bonnicar si je vbil v glavo, da ne gre k mizi brez pašet; in ves divji na Sureauja, se je odločil, da gre sam pogledat, kaj znači tako nezasišana zakasnitev. Ko je prišel ven, vihteše svojo palico, ves razjarjen, so ga sosedeje opozorili:

»Čuvajte se, M. Bonnicar... pravijo, da so Verzajci prišli v Pariz.* On ni hotel nič slišati, niti streljanja, ki je prihajalo od Neija nad vodno površino, niti alarmnega topa iz mestne hiše, k ije stresal vse šipe predmestja.

»O ta Sureau... Sureau!...«

Razgret od brze hoje, je sam s seboj govoril. Videl je samega sebe tam doli sredi trgovine, kako udara s palico po kamenitih pločah, da se stresajo stekla oken in krožniki z rožinastimi pogačami. Barikada na mostu Luja Filipa je prekinila njegovo jezo. Tam je bilo nekaj gardistov komunne z divjimi obrazi.

»Kam greste meščan?«

Meščan je razložil; toda zgodba s pašetami se je zdela sumljiva, tem bolj ker je M. Bonnicar imel svojo lepo nedeljsko suknjo, zlate naočnike, vse kretanje starega reakcionarja.

* Verzajske čete so strle meseca maja 1871 upor pariske komunne, ki je trajal od februarja do maja.

Otroci

počesto bolehalo na vnetju vrata. Ker večinoma ne morejo grgrati, dajte jim

Panflavin pastile

ki ne motijo želodca in katere otroci vsled dobrega okusa radi jemljejo. Panflavin pastile so učinkovito obrambno sredstvo in jih priporočajo prvi strokovnjaki pri prehladu in nalezljivih boleznih.

vsedel tudi vnuk Meho, ki je bil nekoliko utrujen. Tedaj je nastala strašna detonacija, kmet Trnovac je priskočil, da pogleda, kaj se je zgodilo ter je našel svojega vnuka Meha dobesedno raztrganega. Kakor je ugotovila preiskava, je bil v gnoju zakopan šrapnel, ki je radi vročine eksplodiral.

Ljubljana

NOČNA SLUŽBA LEKARN.

Drevi imata nočno službo: Piccoli na Dunajski cesti in Bakarčič na Sv. Jakoba trgu.

***

© **Narodni muzej** bo od 15. aprila t. l. dalje odprti za brezplačen poset vsako nedeljo dopoldne od 10. do 12. ure. — Razstava o razvoju naše pisave in tiska v vitrinah hodnika v prtiličju ostane otvorenja le še do meseca junija t. l.; pozneje se bodo originali izločili.

© **Umrl** je včeraj zjutraj poldrugoletni Karol, sinček tiskarniškega uslužbenca Aloj. Povše. Pogreb bo danes popoldne ob 2 iz Ribniške ulice 285.

© **Drva za najsiromašnejše.** Mestni magistrat bo desetim najsiromašnejšim razdeljeval vsak mesec drva. Reflektanti naj se oglase na mestnem magistratu, soba št. 42-II.

© **Ukradena zlata ura.** Posestnik France Snaj v Mostah se je zvečer zakasnil v neki moščanski gostilni. Ko je prišel domov, je opazil, da mu je iz telovnika zginila zlata ura z verižico, vredna 1500 Din. Kdo bi mu segel s tatinskimi prsti v telovnikov žep, Snaj seveda ne more povedati.

© **Tatvina lesa.** Zidarski podjetnik Blaž Černe v Križevniški ulici zida sedaj v Zeleni jami neko stavbo. Za stavbo je pripravil nad tri kubične metre lesa, ki ga je kar čez noč zmanjkalo; raznesli so ga razni ljudje in ga uporabili za kurjavo. Černe trpi 1440 Din škode.

© **Ne posojaj koles!** Sedemnajstletna Anica iz Slovenske Bistrice je prišla na obisk v Ljubljano in je s seboj pripeljala svoje kolo. Brž si ga je pri njej izposodila njena znanca Vera iz Sela in se odpeljala na Selo. Tam so se s kolesom vozarile domalega vsa dekleta na Selu. Ko je Vera končno le vrnila kolo Anici, je ta zapazila, da je izginila iz torbice na kolesu večja vsota denarja. Sedaj dolže selanska dekleta druga druga tatvine tega denarja, kriva pa seveda noče biti nobena.

»To je ogleduh,« so rekli gardisti ko mune, »treba ga je poslati k Rigaultu.«

Nato so širje dobrovoljci, ki niso bili jezni, da zapustijo barikado, gnali ubogega ogorčenega moža pod udarci puškinih kopit pred komisarija.

Ne vem, kako so računali, toda čez pol ure so bili vsi skupaj zajeti od rende vojske in so odšli, da dohitijo dolgo kolono vjetnikov, ki je bila pripravljena, da odide proti Verzaju. M. Bonnicar je v enomer protestiral, vzdigoval svojo palico in pripovedoval svojo zgodbo že v stotič. Po nesreči se je zdela zgodba o pašetah tako nezmisliva, tako neverjetna sredi tega velikega prevrata, da so se častniki le smejali.

»Dobro, dobro, stari... Razložili boste v Verzaju.«

»In čez Elizajska polja, se vsa bela od dima puškinih strelav, se je kolona pomikala med dvema vrstama puškinih strelav.

III.

Vjetniki so stopali v vrstah pet po pet, stisnjeni in zgneten. Hoteč zabraniti, da se družba ne razprši, so jih prisilili, da so si podali roke: in dolga čreda ljudi je delala. Teptaje po cestnem prahu, hrup podoben velikemu deževnemu nalive.

Nesrečni Bonnicar je mislil, da sanja. Po-teč se in sopeč, osupel od strahu in utrujenosti, se je vlekel na koncu kolone med dvema starima čarovnicama, ki sta smrdeli po petroleju in žganju, in kdor je slišal besede paštetar, paštetar, ki so se vedno vračale v njegovo preklinjanje, bi bil mislil, da je starec znorel.

Dejstvo je, da ubogi mož ni imel več svoje glave. Ko so šli navzgor, ko so šli navzdol, kadar so se vrste sprevoda nekoliko razmaknile, ali si ni domišljial, da vidi tam doli v

Alfonse Daudet.

Paštete

V nedeljo zjutraj je paštetar Sureau iz ulice Turenne poklical svojega pomočnika in mu je rekel:

»Tu so paštete za g. M. Bonnicarja, odnesi jih in vrni se hitro... Najbrž da so Verzajci prišli v Pariz.«

Mali, ki ni ničesar razumel od politike, je položil še vroče paštete v skledo, skledo v bel prt, vse skupaj pa na glavo ter odhitel na otok Saint-Louis, kjer je stanoval M. Bonnicar.

Jutro je bilo krasno, eno teh velikih majskih solne, ki napolnijo sadne trgovine s snopi španskega beza in s črešnjami v šopih. Kljub oddaljenemu streljanju in pozivom rogov na koncu ulice, je celo staro predmestje Marais ohranilo svojo mirno fiziognomijo. Nedelja je bila v zvoku, gruča mladeničev na dvoriščih, odrasla dekleta, ki so igrala pred vrati žogo in ta mala bela silhueta, ki je tekala sredi prazne ceste v prijetnem duhu vroče paštete, je dodala temu bajnemu jutru nekaj naivnega in nedeljskega. Zdelo se je, da se je vsa živahnost predmestja razširila po cesti de Rivoli. Vlekli so topove, delali na barikadah; skupine pri vsakem koraku, narodne garde, ki so imele opravke. Toda mali paštetar ni izgubil glave. Ti mali dečki so tako navajeni hoditi med gnečo in kričanjem ceste. To je ob dnevih praznika in hrupa, na Novega leta dan, na pustno nedeljo, ko imajo največ tekat: tudi revolucije jih ne osupnejo prav nič.

Resnično je bilo dopadajenje gledati, kako šviga bela čepica med kapami in bajoneti, se izogiba in se mično ziblje, včasih hitreje včasih počasneje, kakor ladja na valovih. Kaj je brigala malega vojska! Glavno je bilo, da

Za palačo poštne hranilnice v Ljubljani odobren kredit 6 milijonov dinarjev

r Belgrad, 12. aprila. (Tel. »Slov.«) Vlada je imela danes poslednjo sejo pred bližajočimi se pravoslavniimi velikonočnimi prazniki, katere bo večina ministrov prebila izven Belgrada. Finančni minister je na tej seji poročal o sklepih Narodne banke glede stabilizacije dinarja. Ministrski svet je ta sporazum med finančnim ministrom in Narodno banko v celoti odobril, tako da postanejo te odredbe pravno veljavne. V kolikor je za to potrebna zakonska odobritev, bo takoj po veliki noči predložil narodni skupščini tozadeven zakonski načrt. Finančni minister je o samem predmetu na seji obširno poročal. Minister je izjavil, da se je s tem sklepom dinar stvarno stabiliziral in da se je izpolnil eden izmed, če ne pogojev, vendar pa ena izmed želj, ki naj se izvrše kot priprava za najetje velikega inozemskega posojila. Ravnatelj Drž. hip. banke bo že prihodnje dni odpotoval v Anglijo, kjer bo uredil vse, kar je potrebno za končnoveljavno najetje posojila. Ko bodo vse priprave končane, bo finančni minister šel v London in bo podpisal

tozadeven sporazum s finančno skupino. Finančna skupina je pristala na to, da se prvi rok za prvo emisijo posojila podaljša do dne 15. maja, ker je bila vlada do 1. aprila stalno zaposlena v skupščini. S tem je torej končno določen datum prve emisije s 15. majem.

Nato se je na seji razpravljalo o uporabi posojila. Uredile so se razne resorne zadeve. Med drugim se je odobril poštenu ministru kredit 6 milijonov Din za dograditev palače poštne hranilnice v Ljubljani. Dalje je vlada sklenila, da prevzame jamstvo za splitsko Zadržno zvezo v višini 10 milijonov, če Narodna banka prevzame ureditev finančnega stanja te zveze. Splitska Zadržna zveza se je namreč precej zadolžila s tem, da je prevzela v svojo režijo nekatere tovarne v Omišu. Ker pa je letos radi slabe letine ljudstvo zelo dvigalo vloge, je prišla Zadržna zveza v težaven položaj. Da ne bi nastal splošen polom, je vlada sklenila, tej zvezi pogojno jamčiti in s tem to ugledno in za ljudstvo tako potrebno organizacijo rešiti morebitnih močnejših posledic.

Vlada bo vzdržala stalno zvezo z gospodarskimi organizacijami

r Belgrad, 12. aprila. (Tel. »Slov.«) Finančni minister dr. Bogdan Marković je dal po današnji vladni seji častnikarjem sledečo izjavo: »Lahko rečem samo to, da smo se dolgo posvetovali o predlogih, ki so jih stavile gospodarske organizacije vladi glede gospodarskih vprašanj. Posamezni ministri so poročali o teh predlogih in navedli svoja mnenja, kateri od teh predlogov bi se lahko sprejeli in izvedli upravno oziroma z zakonskim predlogom narodni skupščini. Sklenilo se je, da naj finančni minister na prihodnji seji predlaga, da naj se osnuje za to poseben odbor, v katerem bi bile zastopane posamezne gospodarske organizacije, in da bi na ta način v nadaljnjem stiku z organizacijami, ki so načela

vprašanja, prišlo do končnoveljavnega sklepa o izvajanju teh sklepov, ki jih je mogoče izvesti upravno ali pa z zakonom. Nadalje lahko rečem glede Narodne banke tudi to: V kolikor se ti ukrepi, ki se izvedejo z zakonom, nanašajo na zakonsko stabilizacijo dinarja, smo se včeraj glede njih z Narodno banko na seji upravnega upravnega odbora popolnoma sporazumeli. Danes popoldne je ministrski svet te predloge v celoti sprejel.« V odboru, ki razpravlja o stvareh, ki jih je navedel finančni minister, so: gradbeni minister Pera Marković, železniški minister Milosavljevič, kmetijski minister Stanković, gozdarsko-ruđarski minister Miovič in finančni minister Marković.

Gonja proti posojilu preneha

r Belgrad, 12. aprila. (Tel. »Slov.«) V krogih takozvanih radikalnih nezadovoljnih in, kar je še bolj zanimivo, v krogih opozicije se je danes pojavila bojazen pred nadaljnjim napadanjem vlade radi angleškega posojila. Ugodni opozicionisti so pričeli vplivati na svoje tovariše, da naj vlade radi tega nikakor več ne napadajo, češ da je to iz državnih interesov potrebno. Zato je pričakovati, da bo kampanja opozicije proti vladi prenehala in da se bo nadaljevala šele takrat, ko se izvrši veliko delo za najetje posojila.

Ta preobrat pri opoziciji, kakor pri radikalnih nezadovoljnih je več kot značilen in je najboljši dokaz, kakih sredstev se je opozicija v poslednjem času posluževala in da je spregledala nemožnost take borbe, ki ne škoduje vladi, pač pa državnim interesom. O nezadovoljnih v radikalnem klubu in o delo-

vanju glavnega odbora pa je danes neki Vukičević prijatelj izjavil sledeče:

»Mi opazujemo, kaj dela glavni odbor. To napihnjeno delovanje neke akcije proti vladi nas niti malo ne more vznemirjati. Dosedaj smo povedali dovolj, kaj pomeni ta akcija in v koliko je opravičena. Sedaj bomo še počakali, da vidimo, kakšno bo pismo oziroma spomenica, ki jo nameravajo poslati. Jasno je, da je za nas najvažnejši eden izmed prihodnjih sestankov poslanskega kluba, ker absolutno ne moremo dovoliti, da se še nadalje vodi borba, ki je neutemeljena in povsem osebnega značaja. Izjave nezadovoljnih in vest, da se bo sestal širši glavni odbor, na katerem bi se imelo formulirati končnoveljavno stališče nasproti Vukičeviću in njegovi vladi, so po mojem mnenju brezplodni posel. Končno to lahko škoduje samo strankinim interesom. Radi tega ni izključeno, da se bodo ti gospodje premislili. Zanje bi bilo to najbolje, ker v tej borbi ne bodo imeli uspeha.«

Nov načrt zakona proti korupciji

Kakor smo že poročali, je g. Davidović pokrenil akcijo, da vlada znova predloži narodni skupščini zakon proti korupciji. Glavni odbor Davidovičeve stranke je določil poslanca Pečiča, naj izdela tozadeven zakonski načrt. Ta načrt je sedaj v glavnem gotov in se bo z njim bavila vlada takoj po pravoslavni praznikih.

Ta zakonski načrt najprej določa kaznjiva dejanja v glavnem na podlagi srbskega in bivšega avstrijskega kazenskega zakona. Določa se posebno sodišče, ki bo o takih dejanjih vodilo preiskavo. Kot nadzorovalni organ se določa poseben svet pri vsakem sodišču. Ta svet bo reševal pritožbe proti preiskovalnemu sodniku. Preiskovalne sodnike določajo prvoinstančna sodišča. Za zasledovanje in preganjanje kaznivih dejanj, ki jih določa ta zakon, postavlja minister pravosodja posebne državne tožitelje, ki so neodvisni. Sodišče bo začelo postopanje na zasebno ali javno obtožbo. Če pa sodišče na kak drug način izve, je dolžno samo urediti postopek brez prijave, oziroma obtožbe.

Ko ta zakon stopi v veljavo, bo vsak predsednik sodišča v uradnem listu objavil poziv, naj vsi, ki vedo za kako po tem zakonu kaznjivo dejanje, to prijavijo. Da se bodo mogla javiti sodišču vsa dejanja, ki so v zvezi z reparacijami, sekvestrirano agrarno reformo, delitvijo zemlje dobrotoljem, invalidom, upravo vojnega plena, nacionalizacijo bank in industrijskih podjetij, dajanjem koncesij, izvrševanjem nabav, izvrševanjem raznih poslov za državo in samoupravne enice kakor tudi gozdarskih in rudarskih poslov, bo vsaki resorni minister sestavil strokovno komisijo, ki bo imela nalogo, da pregleda vse akte, ki se tičejo teh zadev.

Zakon dalje predpisuje, da so vse državne in samoupravne oblasti dolžne dati preiskovalnemu sodniku na razpolago vse akte iz službenih arhivov razen strogo zaupnih aktov iz arhiva ministrstva za zunanje zadeve in ministrstva za vojno. Tudi bančni zavodi so dolžni, da dajo vse potrebne podatke.

Če se tekom postopanja ugotovi, da je kaznjivo dejanje povzročil kak minister, se ves material odstopi ministru za pravosodje, da postopa proti prizadetemu po zakonu o ministrski odgovornosti.

V vseh slučajih, kjer se zve, da ima kak državni ali samoupravni uradnik nerazumno veliko premoženje, ki si ga je pridobil po vstopu v službo in po letu 1918 in da to premoženje ni v nobenem razmerju z njegovimi dohodki, morajo se ti podatki javiti preiskovalnemu sodišču, ki ugotovi, odkod ima dotični uslužbenec tako premoženje.

Istotako se ugotavlja izvor premoženja, če ima nerazumno visoko premoženje žena, otroci ali drugi najožji sorodniki državnega uslužbenca.

Vsi pravni posli o odprodaji ali obremenjevanju premoženja, ki so se izvršili v namenu, da se prikrije pravo stanje premoženja, se proglašajo za nične. Vse obveze, ki jih je po letu 1918 sprejela kak oseba pod pogojem, da izvrši ali prepreči kako rešitev oblasti, so neveljavne, če se ugotovi nemoralen namen kakor je provizija in druge podobne koristi.

Postopanje se vrši po predpisih civilno pravnega reda.

Sodišče odloča po svobodnem preudarku oziraje se na vse okolnosti.

Če potem, ko stopi ta zakon v veljavo, kak minister, narodni poslanec, član samouprave ali uradnik na podlagi obljube, posebnega darila ali druge koristi kaj stori proti temu zakonu, se kaznuje s težko ječo od 2 do 10 let ali v denarju od 20.000 do 200.000 Din.

Napačen račun

Naši Žerjavovci se vsak dan tolažijo z upanjem, da bo vlada padla vsled nekaterih nergačev v radikalni stranki. Kako jalova je ta nada, prav točno označuje glavno glasilo radikalne stranke

»Samouprava«. Ta pravi: »Spori v likalni stranki se bodo že končali kakor se pač bodo. Prav gotovo pa je, da uspehi teh sporov ne bodo niti za toliko kolikor je črna ga za nohtom koristili kmetko-demokratski koaliciji, dokler bo imela v vodstvu take ljudi, kakršne ima danes.«

Po tej izjavi torej tudi v slučaju, da bi spori res imeli kak zunanji učinek, ne bodo taki, da bi SDS mogla od njih kaj profitirati. Stvarno pa itak po mnenju najtočnejše poučenih politikov niti do tega prišlo ne bo. V radikalni stranki je kakih 15 takih poslancev, ki se jeze, ker niso postali ministri ali niso bili deležni kake druge dobronje. Od teh pa je komaj pet takih, ki si upajo svoje nezadovoljstvo javno manifestirati.

Med radikalnimi volivci je Vukičević trden, Organizacije NRS mu tedensko pošiljajo poročila in izražajo zaupanje. Kjerkoli so imeli še nezadovoljniji vpliv na radikalne organizacije, so radikalni poslanci ustanovili nove organizacije tako krajevne, kakor okrajne. Vukičević prijatelji prireajo shode povsod, kjer mislijo, da volivci še niso točno poučeni o delu g. Vukičevića in vlade.

Kako je takozvani ožji glavni odbor NRS brez moči med narodom, dovolj označuje dejstvo, da si ne upa sklicati niti širše seje glavnega odbora, niti strankinega kongresa. Ožji glavni odbor se namreč zaveda, da bi na teh sejah dobil klofuto in bi se očitno pokazalo, da se pod firmo glavnega odbora skriva samo par užaljenih generalov brez armade.

To je točen položaj. Kdor to ve, se ne čudi, da g. Vukičević popolnoma prezira vse »akcije«

in »resolucije« proti njemu in da s posamehom zavrača gorostasne trditve, ki jih na posamezne brezpomembne pojave navezuje in sfantazira tiak SDS.

Zasluzena blamaža

V svoji agitaciji proti inozemskemu posojilu je KDK doživela prezaslužno blamažo. Vse časopise in vsa javnost jo obsaja. Tako piše zagrebški »Hrvat«, ki je v najostrejši opoziciji proti vladi o KDK tole:

Vidimo, da sejsma reklama KDK ni nič vredna in da se nanjo nihče ne ozira. V očeh realnih ljudi, tudi Angležev je to prazen nič. Radič in Pribečević sta hotela napraviti hrvatske gospodarske zastopnike za štafažo svoje politike. Oni pa so najljubšeje odklonili vsak razgovor s njima. Gospodarski krogi so seveda zelo zainteresirani na posojilu. In nič ne poma-ga, da jim KDK piše v »Jutarnjem listu«: Mislimo, da hrvatski gospodarji store fatalno napako napram narodu, če gredo na ta lim.

Zafrakcije na Radiča in Pribečevića zaključuje »Hrvat« takole: Hrvatski narod, hrvatsko gospodarstvo in posebej Zagreb gleda z zaupanjem na to akcijo naših gospodarskih zastopnikov in njihovi koraki bodo dokazali, da je to zaupanje upravičeno. »Hrvat« se je torej kot list opozicije postavil proti KDK in za vlado in tiste, ki podpirajo njeno politiko v hrvatskem gospodarskem svetu. Ali je še mogoča hujša blamaža za KDK? Ali je vlada mogla dobiti boljše izpričevalo za svoje delo?!

Oblaki so se razpršili

Dunaj, 12. apr. (Telefon našega dopisnika.) Razburjenje radi Mussolinijevih sestankov s tujimi diplomati se je pomirilo in diplomacija je začela računati z realnimi dejstvi. Tukajšnja diplomatska zastopstva so soglasnega mnenja, da Poljska ne more spremeniti dosedanje zunanje politične orijentacije, nikakor pa ne naperiti svoje osti proti politiki male antante, s katero hoče živeti v trajnem prijateljstvu, kakršnega ji narekujejo tudi lastne koristi. Po vestih iz Prage ima tudi praška vlada po zagotovilih poljskega poslanstva popolno zaupanje v poljsko prijateljstvo. Malo težje je vprašanje Turčije, o kateri so tukajšnji diplomatski krogi mnenja, da je za enkrat z notranjo konsolidacijo še tako zaposlena, da ni misliti na kako posebno zunanje politično iniciativo. Radi nacionalnega značaja moderne Turčije se podčrtava okolnost, da bi Kemal paša, sedanjí absolutni gospodar Turčije, nikdar ne mogel ugoditi italijanskim aspiracijam v Anatoliji in ob maloazijski obali. Kaka skupna politika med Madjarsko in Rumunijo se tu izključuje. V zadnjih dneh pa je vidno napredovala jugoslovansko-avstrijska skupna interesna smer. Razen informativnega značaja se velikonočnim sestankom ne pripisuje nikaka diplomatska važnost, ki bi imela za posledico kakršnekoli spremembe v glavnih obrisih že začrtane evropske zunanje politike.

Procesija nezaupljivih ljudi

r London, 12. aprila. (Tel. »Slov.«) Danes je časopisje priobčilo prve komentare o Mussolinijevem sestanku s turškim in grškim zunanjim ministrom v Milanu. Poslednje dni je angleško časopisje prinašalo samo dopise svojih dopisnikov iz zainteresiranih prestolic o tolmačenju teh sestankov. V »Manchester Guardianu« je danes izšel komentar pod naslovom »Evropsko grupiranje«. List pravi, da spominja sedanje kretanje evropske politike zelo na procesijo ljudi, ki mislijo, da se strinjajo med seboj. V resnici pa pazijo drug na drugega, da ne bi kdo izmed njih zapustil vrste. Med seboj se dogovarjajo, kaj naj bi storili, če bi se procesija pretrgala. Tako se je Mussolini poslednje dni razgovarjal s Turčijo in Grčijo ter dve med seboj. Sedaj se Mussolini pripravlja na razgovor s Poljakom, katere-mu priporoča, da naj namigne »potrebno« Madjarski in Bolgariji. Poljak se je med tem že razgovarjal s Turčijo. Na ta način se razgovarjajo posamezne države iz evropskega juga in vzhoda brez končnih ciljev, želeč, da bi se številčno osigurale radi negotovosti, kaj bi se lahko v bližnji bodočnosti pripetilo. Poleg številnih jamstev obstoja tudi čut prestiža. Ta prestiž hoče imeti na eni strani Italija, na drugi strani Francija. Francija ni zadovoljna z Grčijo, pa se vprašuje, kaj bo napravil Pil-sudski. Franciji se približujejo njeni prijatelji in Mala antanta.

List se sprašuje, kaj pomenjajo ta medsebojna bratenja in cepčenja. Dasiravno ta bratenja in cepčenja čisto mnogo ne pomenijo, vendar se ne smejo pustiti iz vida in ne ignorirati, ker je nevarnost, da se ne bi narod, ki sedaj korakajo složno v procesiji pod zastavo Društva narodov, nekega dne razcepil v neprijatelje in sovražne frakcije. List konča: Dasiravn oje sedanja skupina preslaba, da bi povzročila kako bojazen, vendar je treba nanjo zelo paziti.

Turčija se ne uda Italiji

v Carigrad, 12. apr. (Tel. »Slov.«) Turški zunanji minister Tevfik Ruđi beg je danes popoldne dospel v Angoro. Turška vlada dosedaj ni ničesar poročala o razgovorih v Mi-

lanu. Prva poročila inozemskega tiska se označujejo tu za fantastične kombinacije, posebno pa je misel o vstopu Turčije v kako skupino z ostjo proti kaki drugi državi absurdna, ker se Turčija prizadeva, da se po možnosti izogne vsem zapletljajem v mednarodne konflikte. Turčija že dolgo želi varnostno pogodbo z Italijo. Prejšnja italijanska zahteva, da se pripustijo množice italijanskih izseljencev v Anatolijo, pa se označuje kot nesprejemljiva. Ravno tako se odločno odklanja misel na kake italijanske predprave.

Tudi Duca odpotoval v Italijo

v Bukarešt, 12. apr. (Tel. »Slov.«) Rumunski notranji minister Duca je odpotoval v Firence, kjer bo ostal 12 dni. Njegov zastopnik je minister Argeteanu. Vesti inozemskih listov, ki potovanja pripisujejo gotov političen pomen in vesti o tem, da se bo Mussolini v San Remu sestal v Titulescu, se v Bukarešti označujejo kot netočne. Minister Duca potuje v Firence privatno po nasvetu svojega zdravnika. Rumunski justični minister Popescu bo prebil romunsko Veliko noč v Opatiji.

Madiari zaprli naše letalce

v Budimpešta, 12. aprila. (Tel. »Slov.«) V soboto je v komitatu Zala pristalo na tla jugoslovansko letalo z enim častnikom, enim vojakom in enim pilotom, katere so aretirali. Izjavili so, da so morali pristati, ker se je pokvaril motor. Zgrešili so pot Zagreb-Belgrad v megli. Dokler se zadeva ne pojasni diplomatičnim putem, jih bodo obdržali v zaporu.

Skrivnostna podmornica v Solunu

v Atene, 12. aprila. (Tel. »Slov.«) Mornariško ministrstvo je dobilo vesti o pojavu skrivnostne podmornice neznane narodnosti v obrežnih vodah solunskega zaliva. To podmornico so videle tudi turške oblasti ob obali Male Azije. Takrat se je mislilo, da je podmornica grška. Mornariške oblasti so dale strog nalog za straženje obale.

Nemci odleteli preko oceana

v London, 12. aprila. (Tel. »Slov.«) Nemška prekooceanska letalca Köhl in Hünefeld sta danes zjutraj ob 5.30 startala za pol pot preko Atlantskega oceana v Ameriko. Letališče v Boldonelu je bilo razsvetljeno s 40 žarometi. Pred odhodom so se letalci še dali obhajati. Prva vest o letalu je dospela 1 uro 27 minut po odhodu iz zaliva Galway na zahodni irski obali, kjer so opazili letalo v severozahodni smeri. Hitrost znaša torej približno 75 milj na uro. Vreme je bilo pri startu popolnoma jasno brez oblakov. Poročila iz Nove Fundlandije pa govore o slabem vremenu in viharjih. Letalo »Bremen« ima goriva za 48 ur. — Vremenska poročila iz Nove Fundlandije poročajo o izredno slabem vremenu, da je ponoči začelo deževati s točo in da piha močen vzhodni veter. Vihar na ameriški strani ne obeta letalu nič dobrega. »Bremen« nima s seboj radio aparata in se more držati nad vodo komaj pol ure.

Z letališča Baldonel se javlja, da se je letalo »Bremen« ob 3.30 popoldne nahajalo 880 milj zapadno od irske obale na veliki ladijski potni progi na točki nekako 28 stopinj vzhodne dolžine. Irsko letalo, ki je spočetka spremljalo »Bremen«, se je kmalu vrnilo in javilo, da je radi megle kmalu izgubilo izpred oči letalo »Bremen«. Köhl ima v svojem sedelu križ, katerega so mu darovali častniki.

Vabimo le enkrat vse javne nameštence in vpo-
kojenke krčanskega mišljenja k takojšnjemu pri-
stopu. Zglašeni so lahko pismono ali usmeno vsako
sredo in soboto popoldne med 16 in 18 v pisarni
Mestni trg št. 19-11., ali pa ob sobotah pri odborovih
sejah, katere so itak vsako soboto sproti objavljene
v »Slovenec« med društvenimi vestmi. — Odbor.

Sport

Klub slovenskih kolesarjev v Celju priredi
dne 15. aprila otvoritvene dirke s sledečim spore-
dom: a) Glavna skupina, Celje—Zalec—Celje km 16
start ob pol 11. dopoldne; b) Juniorska skupina,
Celje—Petrovče—Celje (do km 69.600) km 10, start
ob pol 12 dopoldne; c) Parna dirka, Celje—Zalec—
Celje km 16, start ob 14. Start in cilj za vse dirke
pri hotelu »Skoberne« (Ljubljanska cesta). Prijave
sprejema g. Šumer, trgovec, Glavni trg 8. Prijav-
nina Din 10.—, na startu dvojna prijavnina. Vse
dirke se vrše samo v lepem vremenu. — Odbor.

NADALJEVANJE PRVENSTOVENIH TEKEM LNP

V nedeljo 15. t. m. Ilirija: Primorje.

Prvenstveno tekmovanje LNP-a za leto 1927-
1928, ki so ga prekinili velikonočni prazniki, se
vrši prihodnjo nedeljo v ljubljanskem celjskem
okrožju podzvez, dočim Maribor že ima svojega
prvaka v I. SSK Mariboru.

Z nedeljskim srečanjem med Ilirijo in Pri-
morjem dosežemo prvenstvene tekme v Ljubljani
svoj višek. Ne samo radi tega, ker se srečata
najboljša dva kluba. Predvsem vlada za to tekmo
nenavadno veliko zanimanje tudi med širšim ob-
šinstvom, ker bo zmagovalac v tej tekmi obenem
letošnji ljubljanski in podzvezni prvak. Primorje
je pokazalo letos nekaj tako dobrih iger, da se mu
priplaujejo ugodni izgledi tudi za nedeljsko sre-
čanje s dosedanjim dolgoletnim podzveznim prv-
kom Ilirijo. Na vsak način so šanse Primorja,
da doseže podzvezno prvenstvo, letos tako dobre
kot še nikoli. Če se računa tekmo s Slovanom, ki
jo ima Primorje e absolvirati, kot zanj vnaprej
sigurno, zastaja danes za Ilirijo le za dve točki,
dočim ima že sedaj skoro enaki score (razmerje
golov) kot Ilirija. Seveda je Ilirija Primorju vsaj
enakovreden nasprotnik, ki si ne bo dal slahka
vzeti prvenstva. Igra se ob 16. na igrišču Pri-
morja.

V predtekmi se sestane ob 14.30 Slovan in
Jadrano. Slovanu, ki reflektira na tretje mesto v
tabeli, je zmag nad Jadrano nujno potrebna,
ako hoče doseči svoj cilj. — Rezervi Ilirije in
Primorja igrati ob 10. dop. na igrišču Ilirije, re-
zervi Slovana in Jadrana ob isti uri na igrišču
Primorja.

V Trbovljah igrata v nedeljo trboveljski in
celjski prvak SK Amater in Atletik SK. Teden
dni kasneje se srečata oba kluba v revanšni tekmi
v Celju. Zmagovalac postane prvak celjskega
okrožja in pride kot tak 29. t. m. v semifinale
podzveznega prvenstva s I. SSK Mariborom.

Radio

Petek, 18. aprila.

Zagreb: 20.35 koncertni večer. Sopran in kle-
vir. — Breslau: 20.30 Simfoničen koncert. Haydn:
Simfonia d-dur, št. 5. — Regar: koncert f-mol (kla-
vir in orkester). — Brahms: Tragična ovetura, op.
81. — Barcelona: 23.05 Sopranski solospeli. —
Leipzig: 20.15 »Alessandro Stradella«, opera v 3.
dej. (von Flotow). — Stuttgart: 20. koncert. Mahler:
Druga simfonia v c-molu za soli, zbor in orkester.
Bern: 20. komorni koncert kitarskega tria; 21. Or-
gelski koncert. — Katowice: 20.15 Prenos simfonič-
nega koncerta iz Varšave. — Rim: 20.45 »Il re di
Chez-Maxime«, opereta v 8. dej. (Costa). — Langen-
berg: 20.15 Poezija in glasba kmečkega življenja.
— Berlin: 21. Nemške narodne pesmi; 22.30 Plesna
pesem in glasba. — Dunaj: 20.30 koncert dunaj-
skega simfoničnega orkestra. — Milan: 20.50 Orke-
stralni koncert. — München: 20.05 Simfonične vari-
acije za klavir in orkester. — Franck: Simfonia
v d-molu.

Sobota, 14. aprila.

Zagreb: 19.30 Prenos iz ljubljanske opere. —
Breslau: 20.15 »Ein Prachtstück«, ljudska igra s
petjem (Nelson). — Barcelona: 23.05 koncert. —
Leipzig: 20.15 »Cyprien«, veseloigra v 3. dej. nato
lahka orkestralna glasba. — Stuttgart: 20. komorni
koncert. Caplet: Improvizacije za klavir in čelo. —
Hindemith: Capricio. — Hermann: Duet za violino
in čelo. Hermann: Trio za klavir in čelo; 21.15 Dve
burke. — Bern: 20. Zabaven večer. — Katowice:
20.30 »Groß Luxemburški«, opereta v 8. dej. (Le-
har). — Frankfurt: 20.15 »Vulkan«, veseloigra
(Fulda). — Rim: 21. koncert instrumentalne in vo-
kalne glasbe. — Langenberg: 18. Večerni koncert;
20.15 Zabaven večer. — Berlin: 20.30 Staroberlin-
ska romantika v besedi in pesmi. — Darenty: 21.30
komorna glasba. — Dunaj: 20.05 glasbene remin-
iscence na stare dunajske koncertne, plesne in za-
bavne lokale ter dogodke iz življenja dunajskih
glasbenikov. — Milan: 20.50 koncert. Pester spored.
— München: 19.35 Lahka glasba.

Iz stare Ljubliane

P. Mavrič Teraš (Rim): Kapucinski samostan.

V generalnem arhivu kapucinskega reda v
Rimu je nahajajo različne listine, ki se nanašajo
na kapucinske samostane na Slovenskem. Posebno
zanimivo je oporočilo, ki so ga predstojniki bivele
Majersko-ilirske provincije poslali leta 1726 v Rim.
V tem poročilu, ki ima obliko cele knjige, je na
kratko opisana zgodovina vseh 39 samostanov po
Primorskem, Kranjskem, Hrvaškem, Stajerskem in
Koroškem. — Povod, da so kapucini prišli v slo-
venske kraje, je dal protestantizem. Ob času proti-
reformacije sta državna in cerkvena oblast potrebo-
vali duhovnikov, ki bi naj ljudem oznanjevali
čisti katoliški nauk in jih utrдили v katoliški veri.
V to svrhu je nadvojvoda Ferdinand poklical v
svoje dežele kapucine. Večji del slovenskih kapu-
cinskih samostanov je nastal ravno za časa nje-
govega vladanja. Ker se letos obhaja 400 letnica
kapucinskega reda, bo morda tega ali onega za-
nimalo, če podam črtico o zgodovini kapucinskega
samostana v Ljubljani, ki je bil prvi na slovenskem
ozemlju, če izvajamo Gorico, kjer je bil še po-
prej ustanovljen. Sedili bomo gori omenjenemu
poročilu iz leta 1726.

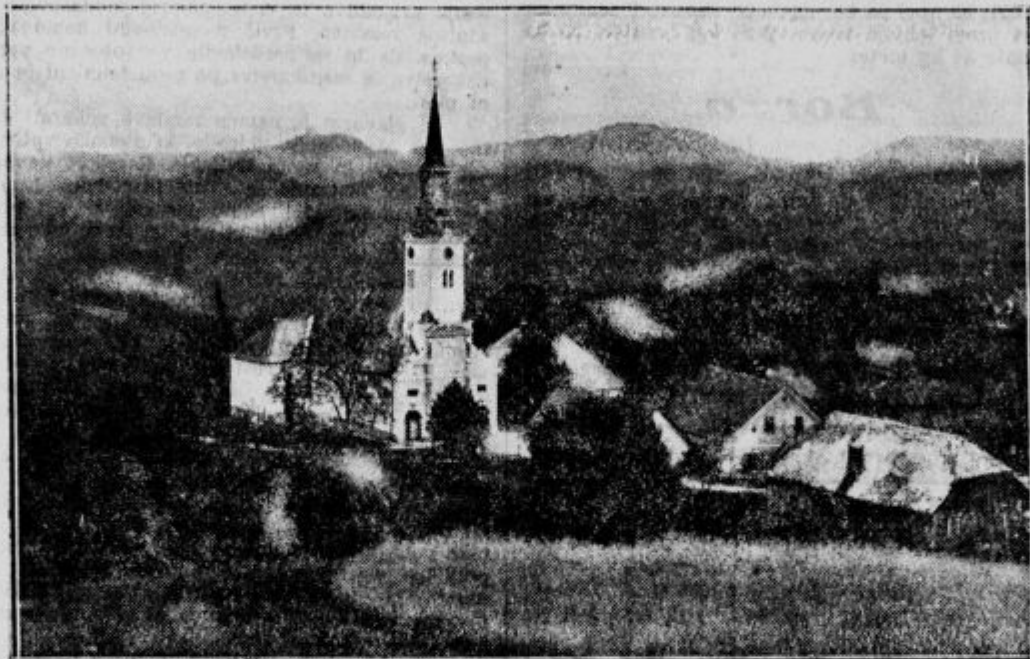
Ko je škof Hren srečno dokončal svoj boj
proti protestantom na Kranjskem, je l. 1604. Fer-
dinand sam predlagal sv. Lovrencu Brindiaškemu,
tedanjemu generalnemu kapucinskemu komisarju
v avstrijskih deželah, naj se v Ljubljani ustanovi
kapucinski samostan. V ta namen jim je ponudil
in oddalil prostor v bližini mestnih vrat na mestu,
kjer je sedaj Kongresni trg. Kapucini so to po-
nudbo z veseljem sprejeli. Sv. Lovrenc je poslal
iz Gradca dva patra, da sta pripravila vse po-
trebno za zidavo cerkve in samostana. Leta 1606,
25. aprila je škof Hren blagoslovil temeljni kamen
in ob tej priliki imel na ljudi primeren nagovor,
v katerem je priporočal kapucine in izrazil upanje,
da bo njihov prihod v splošno korist in splošno

Važnost lepe okolice za vsako mesto

Sest dni delaj, sedmi dan pa počivaj! Ali
ni čudno, da smo navajeni aplicirati to zlato za-
poved samo na telesno delo? Če sem črevljar, ne
smem v nedeljo krpati čevljev; če sem kmet, me
bodo grdo gledali, če bom v nedeljo sekal drva
— če sem pa duševni delavec, je pa čisto v redu
in povsem dovoljeno, da rešujem akte in popravl-
jam zvezke! Prav kakor da bi človeku pri du-
ševnem delu ne bilo treba počitka! Kakor da
duševno delo ni delo!

Toda če si med tednom naporno delal s te-
lesom ali z duhom, si moreš privoščiti v nede-
ljo oddiha, ako hočeš ostati zdrav na telesu in
duhu. V nekem oziru je počitek prav tako važen
kot delo, kajti brez primerne oddiha je tudi
trajno naporno delo nemogoče. Skoro bi rekli:
kdor si ne zna preskrbeti oddiha, tudi ne zna
delati.

Za človeka, ki živi in dela med tednom veči-
noma v zaprtim prostoru, je pač ob lepem vre-
menju najlepši nedeljski oddih — pot v prosto
naravo. Blagor mestu, ki nudi v tem oziru ho-

Sv. Anton v Stangi.

gato izbiro izletov! V Sloveniji imamo takih
mest vse polno. Naša zemlja je lepa in zanimi-
va, kamor prideš. To čutiš zlasti, če se vrneš
domov iz potovanja po krajih med Zagrebom
in Belgradom. Kaj bi počel ljubitelj naših planin,
če bi moral živeti sredi Slavonije v brezkonni
ravnini, po kateri ti zagreni pot v toplem času
prah, od jeseni do velike noči pa blato!

Čim večje je mesto, tem večja je potreba
po primerni okolici za oddih in razvedrilo vseh,
ki se med tednom premalo gibljejo v prostem
zraku. Sem štejemo večino tovarniških delavcev,
obrtnikov, trgovcev, vseh vrst uradništva itd.
Zato naj se nam ne zameri, če se v tej številki
oziramo predvsem na Ljubljano, ki ima
pač te vrste prebivalstva največ med slovenskimi
mesti. Odkar je postala vseučiliško mesto in se-
dež toliko uradov, se to močno pozna tudi ob
nedeljah na številu izletnikov. Res je pa tudi,
da je težko najti mesto, ki bi imelo za izlete
tako mikavno okolico kakor Ljubljana. To na-
ravno središče bivše Kranjske te vabi prav tako
na gorenske planine kakor med prijazne dolenj-
ske vinograde in na Kras — kolikor ga je pač
še ostalo v Jugoslaviji.

Večina ljubljanskih izletnikov krene pač vsa-
ko nedeljo na Gorenjsko. Ni čudno. Gore vsa-
ke vršine od poniže Šmarne gore do sten Trig-
lavja, doline z bistrimi potoki, jezera, soteske,
slapovi — če si se vozil že bogve kolikokrat na
Gorenjsko, pa boš vendar nad Radovljico rad
stal ob oknu in gledal, kakšno sliko nudi danes
Triglav in ali se vidi »monštranca« na Stolu.

Jaz pa pojdem na Dolenjsko ...

V današnji številki našega lista hočemo
opozoriti na nekaj izletov iz Ljubljane v smeri
proti Zidanemu mostu v kraje, o katerih pravi
Detela, ko opisuje v uvodu v Malo življenje mo-
ravško dolino: »Vljudni prebivalci se štejejo zdaj
med Gorenjce, zdaj med Dolenjce, kakor nane-
se družina.« Zakaj? Ne samo radi tega, ker so
izleti v te kraje baš spomladaj posebno prikladni,
ko velja o njih:

Tu zelen dol in breg,
tu cvetje že budi se,
tu ptičji spev glasi se,
gore še krije sneg.

Na to mejo med Gorenjsko in Dolenjsko
jo bomo udarili tudi radi tega, ker so baš ti
kraji razmeroma malo, premalo znani. Ta-
ko blizu Ljubljane so, pa smo ljubljanci že
tako navajeni zahajati na Gorenjsko, da si bil
morebiti desetkrat in dvajsetkrat na Sv. Joštu
ali pri Sv. Katarini, pa nisi bil n. pr. niti enkrat
na Vačah. Ali ni za ljubitelja naše zemlje pri-
mernejše geslo: Vsako nedeljo kam dru-
gam?

a) Jančje — Štanga — Litija

Ni treba bogve koliko časa za ta izlet. Kosiš
lahko še v Ljubljani in se odpelješ ob četrt na
eno z vlakom do Laz. Nekoliko časa bo treba
iti precej navkreber — saj se dvigneš za 528 m,
preden dosežeš na Jančje (Laze 265 metrov,
Jančje 793 metrov) — toda kmalu boš pre-
magal strmi breg, ki ga je izkopala Sava,
in prišel boš v višavski svet, kjer te bo prav
zložna pot vodila med grmovjem in gozdi proti
gorski cerkvi. Med potjo se bo vredno ustaviti
in uživati razgled po savski dolini in po špa-
lirju hribov z mnogimi cerkvicami na obeh stra-
neh. V pičli poludrugi uri si — po Badjurovem

pa imaš, če se pelješ do Kresnic in greš potem
nekoliko časa ob cesti ob Savi navzgor. Gore
Sv. Miklavža ti ne bo težko najti — imel jo
boš ves čas pred očmi, poznaš jo pa morebiti
že iz Ljubljane, saj jo lepo vidiš za Cicljem
(818 m), če greš po Dunajski cesti na Posavje
ali pa na pokopališče pri Sv. Križu. Najlejša
razgledna točka pa je selo Grmače z razgledom
na moravško dolino, Kamniške in Julijske Alpe.
Zložna pot te vodi s sedla k cerkvi sv. Miklav-
ža (737 m). Ob poti vidiš tu in tam tudi kako
hišo, ki te bo nekoliko spominjala na Premčevo
(Malo življenje). »Najslabša hiša je Premčeva,
in zato jo je menda skril v gozd.«

Mikalo te bo morebiti od Sv. Miklavža iti
še na bližnjo goro Cicelj; tolikokrat si gledal
njeno strmo pobočje s Posavja. Pa skoro ni tr-
da vredno. Vrh je porastel z drevjem, torej slab
razgled. Bo morebiti bolje, če jo udariš kar na
Moravče. Pred župno cerkvijo Vegov spomenik.
Tudi Koseskega Koseze so v moravški župniji.
Detelov dom imaš pa prav blizu cerkve. Malo
dolga bo sicer pešpot iz Moravč na postajo v
Domžale — kake tri ure — a enkrat jo slednjič
človek rad prehodi. Privraket je ob lepem vre-
menju vsaka pot zanimiva.

c) Na Vače!

Pojdi v knjižnico v ljubljanskem muzeju in
si izposodi knjigo: Hoernes, Die Urgeschichte
des Menschen! Na str. 585 boš bral, da so Vače
tako važno najdišče iz tako zvane »halštatske
perioide« (ki se je končala pri nas v 5. stoletju
pr. Kr.), da jih prekaša samo Hallstatt v Av-
striji; če bi bili na Vačah pričeli prej kopati
nego v Hallstattu, bi morebiti danes poznalo
Vače po imenu izobraženstvo vsega sveta, ker
ni neverjetno, da bi se omenjena perioda po njih
imenovala.

Kdaj so pa začeli kopati na Vačah? Baš le-
tos bo minilo v maju 50 let. Tudi že prej so
kmetje večkrat našli v zemlji velike vrče iz gline
(žare s pepelom sežganih mrličev) in so jih po-
rabljali za shranjevanje žita. Ob raznih prilikah
so izkopali tudi bronasto in železno orodje in
ga prodajali kovačem. Da imajo ti predmeti kako
večjo vrednost, ni vedel nikdo.

Tedaj pa je prišel pred dobri petdesetimi
leti na Vače za učitelja Franc Peruzzi, ki je
poprej služboval v Šmarjeti na Dolenjskem, kjer
so izkopali več predmetov iz predzgodovinske
dobe. Otrci so mu prinesli nekoč v šolo za-
pestnico, ki so jo bili našli pastirji na paši. Pe-
ruzzi je o tem obvestil merodajne činitele in
v maju 1878 je poslal muzejski ravnatelj Desch-
mann preparatorja Schulza kopat na Vače, oz. v
okolico Vač. Bogastvo izkopanin je presežalo
vsako pričakovanje. Za naslednje leto je poro-
čala o njih posebna knjiga (Deschmann - Hoch-
stetter, Prähistorische Ansiedlungen und Be-
gräbnisstätte in Krain). Do danes je izkopanih
že nad 1000 grobov, a so mnoge gomile še ne-
dotaknjene. (Podrobneje o tem beseh lahko v
kateri izmed citiranih knjig v ljubljanskem mu-
zeju, deloma tudi v Slovincu 1927, št. 109; v
Ilustr. Slovincu III., str. 156 in 157 imaš pa
12 slik, nanašajočih se na izkopanine na Vačah.)

Izlet na Vače je elp in poučen. Iz Kresnic
boš šel po cesti ali po bližnji skozi gozd do
Vač in od tu na sleme pogorja med savsko in
moravško dolino. Ob nedeljah bo rad šel po-
sestnik Tit Strmljan iz Mačkova s teboj in ti
bo pravil svoje doživljaje, kako so kopali v teh
krajih Schulz, Deschmann, vojvodinja Meklen-
burška in dr. Peljal te bo pred ogromne gomile,
ki pričajo, kako mogočen je moral biti tisti, ki
je dal spraviti toliko zemlje na en kup. Umljivo
ti bo tudi postalo, zakaj so se ljudje baš tu
naselili tako zgodaj. Kraj je solnčen in skrit,
vendar pa tako ležek, da so prebivalci zapazili
sovražnika že oddaleč, pa naj je prihajal od ko-
derkoli.

Možnosti za sestop imaš več. Če nočeš iti
naravnost v dolino (v Litijo ali Kresnice), pa
stopi še na Sv. Goro nad Litijo, od tu pa ali na
Savo ali še bolje v Zagorje.

Nekaj literature za izletnika

O Badjurovem Vodiču pač ni treba govo-
riti. Za izletnika je neprecenljiv. V zadnjem času
je opisal nekaj izletov Mentor! zadnja (7—8.)
njegova številka te vodi v klasični kot Slovenije:
na dom k Levstiku, Trubarju, Stritarju, k cer-
kvi na Slevici, k Sv. Gregorju, 5. številka pa v
kraljestvo Desetega brata. V Planinskem vestni-
ku 1923 je kratko opisal L. L. 21 izletov iz Ljub-
ljane, ki jih je bil pisatelj napravil tega leta.
Teže dostopen ti bo Slov. Narod 1926, ki je
prinesel v št. 115 obširen seznam izletov in
sprehodov iz Ljubljane.

okolih gradov in posestev z odprto roko (larga
manu) skrbeli za samostanske potrebe. Tudi
nekateri meščani so pošiljali redno vsak teden
meso, kadar so ga smeli jesti. Za drva in za vino
je dajala deželna oblast (Status Magnatum Provin-
cie) do leta 1720 po 800, pozneje po 200 goldi-
narjev. Ta prispevek pa je bil popolnoma prosto-
voljen in so ga kapucini smatrali le kot miloščino.
Ker ni smal takrat nihče v samostanu, tudi pre-
stojnik ne, shranjevali pri sebi denarja, so imeli
v mestu tako zvanega »duhovnega prijatelja«, ki
je shranjeval denarno miloščino in plačeval sa-
mostanske račune. Miloščino, ki so jo dobivali od
svojih prijateljev in dobrotnikov, niso porabili sa-
mo za sebe, temveč so podpirali tudi reveže in
popotnike. Vsak dan so dajali 50 dijakom opoldne
kosilo. Poročilo pravi, da so morali dijaki pred
kosilom peti v cerkvi lavretanske litanije in da je
marsikateri izmed njih pozneje zavzel častno me-
sto ali v cerkveni ali pa v državni službi.

Kapucini v Ljubljani so pridno delali v Go-
spodovem vinogradu in niso jedli kruha zastoj,
kakor se izražajo poročila. Kljub temu, da so imeli
v samostanu bogoslovni študij, za katerega je bilo
treba žrtvovati mnogo časa, so vendar zelo veliko
spovedovali in veliko pridigali. Poročilo pravi, da

so imeli že samo v svoji domači cerkvi na leto
čez 30.000 spovedancev. Poleg tega so imeli
spovedovalce tudi v druge mestne cerkve. Bolnike
so obiskovali podnevi in ponoči ter tolažili umira-
joče na zadnjo uro. V svoji cerkvi so pridigali
vsako nedeljo in vsak praznik, v postnem času celo
trikrat na teden in ob 40urni pobožnosti po dva-
krat na dan v slovenskem in nemškem jeziku. Tu
pa tam so pridigali tudi v drugih mestnih cerkvah,
največkrat v stolnici, kjer so ob določenih dnevih
stalno pridigali in so bili za ta posel od provin-
cijalnega kapitelja naložili odločeni štirje najboljši
pridigarji. Tudi v župniji ljubljanske okolice so
bodili pridno na pomoč. Na veliki petek so ob
mraku prirejali v spomin Kristusovega trpljenja
bogato razsvetljeno pasijonsko procesijo, pri ka-
teri so nosili na drohjih različne figure, predstavl-
jajoče osebe in predmete iz Kristusovega trpljenja
in katero je prišlo gledat mnogo tisoč ljudi tudi
iz oddaljenih krajev. Stroške za razsvetljavo in
druge stvari je poravnala bratovščina Odrsenika
sveta in sicer iz obljube, katero je naredila ob času
kuge približno 100 let poprej. Poročilo pravi, da
res ni bilo celih 100 let nobene kuge v mestu.

Kapucinski samostan v Ljubljani je bil zatrt
pod vladno generala Marmonta leta 1804.

© Očetna kislina mesto strupa. V Zgor-
nji Šiški si je hotel 26 letni Anton Duh pri-
voščiti kozareček žganja. Pomotoma pa si je
natočil pijačo iz steklenice, v kateri je bila
očetna kislina in izpil v dušku. Težko zastrup-
ljenega Duha so prepeljali v bolnico, kjer so
mu rešili življenje.

Maribor

□ Krščanska ženska zveza v Mariboru
poziva vse svoje člane in članice, da se v ne-
deljo ob 9 dopoldne udeležijo sprejema škofa
g. dr. Karlina v cerkvi Marije Magdalene.

□ Prosvetna zveza v Mariboru priredi v
nedeljo, 15. aprila, v dvorani Zadrugaške banke
petjedansko veselico »Dva tička«.

□ Veliko zanimanje za zgradbo delavskih
stanovanjskih hiš v Mariboru. Kakor se nam
poroča, se je prijavilo že veliko število delav-
cev, ki so zavarovani pri OUZD in ki hočejo
sodelovati pri stanovanjski akciji mestne ob-
štine.

□ Kaj pa to pomeni? Mariborski Nemci
so živeli v zadnjem času v lepem miru s slo-
venskimi soseskami. Ni bilo nobenih razprtij,
ne na levo, ne na desno. Zadnje mesece pa
se opaža, da posebno nemški hišni posestniki
odpovedujejo Slovencem stanovanja in obrtne
lokalne kar na veliko. Čudno je to, da so se
spravili posebno na one, ki so kandidirali na
kaki slovenski listi, a so imeli obrtne lokale
v njih hišah. Tako postopanje gotovo upliva
na medsebojno spoštovanje.

□ Naš park. Dolgočasen se nam je zdel
park, odkar je poginil labod, ki je okoli 30
let zabaval Mariborčane. Včeraj popoldne pa
je olupševalno društvo dobilo nova dva la-
boda, katera bosta krasila ribnik našega par-
ka in nudila ljudem prijetno zabavo.

□ Prvi kopalci v Dravi. V kopalšču Kri-
stiane ob Dravi se je pričela letos prav zgodaj
kopalna sezona. Pod vodstvom poštnega urad-
nika g. Volavškega so dne 11. aprila maribor-
ski plavalci prikratk nastopili, dasiravno je
Drava še zelo mrzla.

□ Dva smrtna slučaja. V starosti 78 let
je umrla Ana Lenart, vdova po vodji zem-
ljiške knjige in mati sodnega svetnika Lenar-
ta. Pogreb bo v soboto ob pol štirih popoldne.
— Na posledicah vojne je umrl komaj 48 letni
mizarjski mojster Edvard Brabovič. V svetovni
vojni je dobil strel v trebuh, sicer ozdravil za
silo, a do popolnega zdravlja še ni mogel
povzpeti. Pokopan bo v soboto ob polpetih.

□ Požar. V sredo je nastal ogenj v čoko-
ladni tovarni »Mirim« v Smoletovi ulici. Slu-
čajno mimoidoči pasant je opazil, da se stra-
žansko kadi skozi okno, obvestil je o tem
stražnika, kateri je poklical požarno brambo.
Ognjenjaci so bili takoj na licu mesta in so
ogelj kmalu ugasili. Zgorelo je samo za
okroglo 5000 Din kakavnega zrna, katero se
je vnelo, ker ga je bilo preveč na enem kupu.

□ Čoln je izginil. Progovna sekcija Mari-
bor ima skoro popolnoma nov, črno pobarvan
pionirski čoln, ki je vreden 2000 Din. Dne 10.
t. m. so bile na njem izvršene majhne repe-
rature. Privezali so ga zvečer v bližnji gostil-
ne pri klavnici za deblo akacije. V noči na
11. april t. l. pa je čoln brez sledu izginil. Ker
je možno, da bi ga bili nezmani storilci od-
peljali, je policija uvedla preiskavo.

□ Okoliška občina Krčevina je pri občin-
skih volitvah pred Božičem l. 1927. samostoj-
ne demokrate čisto izločila iz občinskega od-
bora. Niti en pristajač žalostne stranke ni
prišel v občinsko zastopstvo. Slovenska ljud-
ska stranka je dobila največ odbornikov in
ima tudi župana. Ostali dve stranki: radikal-
na in socialistična imata pametne in trezno-
mislne možje v občinskem odboru ter sta se
koalirali s SLS. Delo v občini je sedaj pod
vodstvom župana g. Peklarja naravnost vzor-
no. Vsi občani hvalijo red, ki vlada sedaj v
občinski upravi. Ceste, ki so bile prej strašno
zanemarjene, se sedaj korenito popravljajo.

prahu, ki je napolnjeval praznoto, beli jopič in
čepico malega Sureaujevega dečka? In to de-
setkrat medpotoma! To belo svetlikanje se je
pojavičalo pred njegovimi očmi kot zasmeho-
vanje, potem pa je izginilo sredi zmešnjave
uniform, bluz in cunj.

Končno so proti večeru dospeli v Verzaj;
in ko je množica videla tega starega meščana
z naočniki, prašnega, preplašenega, je ves
svet soglašal, da imajo pred seboj zločinca.
Rekli so:

»To je Feliks Pyat... Ne! To je De-
lescluze.«

Vojaki eskorte so imeli mnogo truda, da
so ga pripeljali zdravega in nepoškodovanega
do Oranžnega trga. Tu šele se je mogla uboga
čreda razpršiti, zlektni se po tleh in priti do
sape. Nekateri so zaspali, drugi so preklinjali,
nekateri so kašljali, drugi so jadikovali. Bon-
nicar ni spal, ni jadikoval. Sedeč na robu
stopnic, z glavo med rokama, tri četrtine
mrtev od lakote, od sramote, prenapora, je
gledal v duhu ta nesrečni dan, svoj odhod
z doma, nemirne obednike, do večera po-
grnjeno mizo, ki bo morala še nanj čakati,
potem ponižanje, krivice, udarce s kopitom,
vse to zaradi netočnosti pašetarja.

»Gospod Bonnicar, tu so pašetarji! mu
pravi naenkrat glas zraven njega; dobričina
je vzdignil svojo glavo in je bil zelo presene-
čen, da vidi malega Sureaujevega dečka, ki se
je ščipal z republikanskimi detaki, mu od-
kril in ponudil skledo, pokrito z belim pri-
tjem. In tako je gospod Bonnicar kljub raz-

* Pyat in Delescluze sta bila člana komu-
ne, ki sta hujskala množico k terorističnim
činom.

Celje

□ Cerkveni koncert priredi v nedeljo, dne
22. aprila t. l. popoldne, kakor čujemo, glasbeno
društvo »Ljubljana« iz Ljubljane. Koncert, ki bo ob-
segal skladbe ruske cerkvene glasbe, bo vodil dru-
štveni pevovodja g. dr. Dolinar. Čas in kraj kon-
certa bomo pravočasno javili.

□ Am sonnigen Sannknies. Pod tem naslo-
vom je »Marburger Zeitung« izdala za Velikonoč
posebno celjsko ilustrirano prilogo, v katero so pri-
spevali mestni župan dr. Gorican (Aktualna vpra-
šanja celjske komunalne politike), prof. J. Orožen
(Zgodovinski razvoj mesta Celje), R. Pečnik (Iz
zgodovine celjskega gledališča), J. K. Sanein (Glas-
bena šola »Glasbene matice« in tuž. Pristovšek (Me-
sto Celje in problem regulacije Savinje). Pregleden
je zlasti odstavek, v katerem se namigava na poli-
tično stran predmeta. Referent naj bi točno povedal,
kateri so in odkod prihajajo pojavi, ki jih ozna-
čuje kot »Tratsche« o tem, »wessen das Verdienst
am Erfolg oder die Schuld am bisherigen Miss-
erfolg wohl sein möge.« — Glede združitve celjske
mestne in okoliške občine je treba pripomniti, da
se doslej niti ena, niti druga ni niti v načelu izja-
vila za ali proti, temveč je vprašanje še povsem
v študiju študiranja.

□ Občinske takse, doklade in naklade v Celju.
Ker je mestni proračun potrjen, bo mestna občina
do 31. decembra 1928 pobirala sledeče občinske do-
klade, naklade in takse: 1. 50-odstotno občinsko do-
klado na državno najemnino. — 2. 100-odstotno
občinsko doklado na državno zemljinino. — 3. 150-
odstotno občinsko doklado na občo priobčnino. — 4.
200-odstotno občinsko doklado na posebno pridob-
nino. — 5. 200-odstotno občinsko doklado na drž-
retnino. — 6. 375-odstotno občinsko doklado na
državno trošarino od vina in vinskega mošta. Dalje
sme mestna občina pobirati do 31. decembra 1928
nastopne naklade, pristojbine in takse. — 7. 8-od-
stotni najemniški vinar od šiste, po davčnem obla-
stvu ugotovljene najemnine. — 8. 8 samostojne ob-
činske naklade in sicer: a) na pivo po 1 Din od
litra od 2800 hl; na šampanjec, fina vina in navadna
vina v steklenicah; od šampanjca in finih vin po
25 Din od steklenice po sedem desetink litra, od
steklenice navadnega vina po 3,22 Din od stekle-
nice po sedem desetink litra; na žganje, rum, ko-
njak, špirit, likerje, poslano žganje in jajčni konjak
v pavšaliranem znesku po 40.000 Din; užitina na
meso: od konj po 12,50 Din od komada, od govedi
po 12,50 Din od komada, od telet po 7,50 Din od
komada, od prašičev po 15 Din od komada in od
drobnice po 2,50 Din od komada. — 9. Občinske
takse po najvišjih postavkah zakona z dne 12. avg.
1921. Uradni list za Slovenijo št. 131-22. — 10. Tržne
pristojbine v dosedanjih izmerih. — 11. Vodni vinar
za mesto in okolico v dosedanjih izmerih t. j. v iznosu
12 odstotkov odnosa 18 odstotkov.

□ Ljudska knjižnica na Cankarjevi cesti 4 je
odprta vsak delavnik od 5.—7. ure zvečer. Oglejte
si imenik knjig v knjižnici!

Dopisi

Tržič

Akademijo priredijo varovanci Vincencijeve
konference tudi letos na belo nedeljo po večer-
nih v dvorani »Našega doma«. Lani je bila to ena
najlepših prireditev v Tržiču. Tudi letošnji spored
nam isto zagotavlja. — Lanski ogromni naval je
konferenco prisilil, da je letos izdala za prireditel-
vstopnice po malemestni ceni. V predprodaji so pri-
je. Tavčarjevi. Za male otroke bo akademija poz-
neje ponovljena, sedaj so pa vabljeni predvsem za-
stopniki raznih konferenc ter številni dobrotniki
in prijatelji dobrodelne akcije.

Lepo napreduje v zadnji dobi tržiška kov-
obrtni kos in sprot. Za Velikonoč je odposlala trdka
Kajetan Ahačič kar cel vagon kosov v Bolgarijo. Taka
množina še menda nikdar ni bila naenkrat odpo-
slana. Če pomislimo še na druga številna naročila,
potem nam je razumljivo celodnevno in pogosto
tudi nočno ropotanje kladivov in Ahačičev kakor
tudi v Globočnikovi tužini.

Novo mesto

Cerkveni koncert. Prihodno nedeljo, dne
15. aprila, pride na povabilo tukašnjega samo-
stana P. Hugolin Sattner s svojim cerkvenim zbor-
om v Novomestu in priredi isti dan dvoje glas-
benih produkcij. Ob 11. dop. bo pri slovesni sveti
maši, katero bo ob asistenci služil ml. g. prošt
K. Cerin, bo Sattnerjev zbor pel v 100 letni spomin
Schubertove smrti njegovo priljubljeno G-dur ma-
še in kar spada v liturgijo. — Popoldne ob 3 pa
bo zbor izvajal 13 umetnih slovenskih skladb, in
sicer: a) Počestje sv. Evarhistije, b) Marijine
pesmi, c) pesmi iz cerkvenega lista. Sodeloval bo g.
profesor Vedral pri orgljah in oddelek godbe
Dravske divizije, pomnožen z novomeškimi močmi.
Zbor bo štel poleg dirigenta in organista 31 glasov:
7 sopranov, 7 altov, 7 tenorjev in 10 basistov. —

burjenosti in vjetništvu, kakor vsako leto tudi
to nedeljo jedel svoje pašete.

Prestavil dr. J. Š.

Ljubljansko gledališče

DRAMA.

Začetek ob 8 zvečer.

Petek, 13. aprila: MEDEA. Red D.
Sobota, 14. aprila: DANES BOMO TIČI. Izven.
Ljudske cene.

Nedelja, 15. aprila ob 10. uri dopoldne: I. N. R. I.
Znižane cene. Ob 15. uri: I. N. R. I. Znižane
cene. Izven.

OPERA.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Petek, 13. aprila: LADY X. Red A.
Sobota, 14. aprila: MIGNON. Premijera. Red D.
Nedelja, 15. aprila ob 15. uri: MADAME BUTTER-
FLY. Ljudska predstava pri znižanih cenah.
Izven. Ob pol 20. uri: POLJSKA KRI. Ope-
reta. Ljudska predstava pri znižanih cenah.
Izven.

Ponedeljek, 16. aprila: Zaprto.

Vstopnice za nedeljski predstavi I. N. R. I.
so v predprodaji od petka dalje pri dnevi bla-
gajni v operi.

Mariborsko gledališče

Petek, 13. aprila: Zaprto.
Sobota, 14. aprila ob 20. uri: LOGARJEVA KRI-
STA. Ab. C. Kuponi. Znižane cene. Zadnji-
krat.

»Pasijonec zadnjikrat v mariborskem gledali-
šču se vzprijazni v nedeljo dne 15. aprila t. l. popol-
dne. Veljajo znižane cene. Če pošlje po vstopnice
na sedeže najmanj 50 obiskovalcev skupno in naj-
dalje do nedelje popoldne, veljajo za te najnižje ce-
ne (od 15 do 6 Din).

Zbor je dosedaj priredil 7 cerkvenih koncertov,
namreč v Kamniku, Škofji Loki, na Viču, v Lo-
gatu, Mariboru, Kočevju in povsod zapustil naj-
lepše sponine. — Prav je, da P. Hugolin nastopi
tudi v svojem rodnem kraju in se oddolži mestu,
kjer je prejel prve glasbene nauke. Prihod zbora
v Novo mesto ob 9,56 dop., odhod z večernim vla-
kom; časa malo, zategadelj obkraj točen začetek.

Trbovlje

□ Davčne knjižice za delavce. S 1. aprilom
1926 je stopil v veljavo novi zakon za uslužbeniški
davek. S tem odpade davek na ročno delo. Po čl.
98 novega davčnega zakona, si mora vsak delavec
in nameštene preskrbeli davčno knjigo, v katero
se bo vpisoval število delavnikov, svota zaslužka,
naturalije, ki jih prejema delavec ali uslužbenec
in odplačajoč davek. Davčne knjige izdaja občin-
ski urad. Novi davčni zakon nudi davkoplačeval-
cem z otroki olajšave, oziroma odbitek od zaslu-
žka, in sicer za vsakega otroka 4 Din dnevno, kateri
zneski so davka prosti. Ker bo v davčne knjižice
občinski urad vpisoval vse nepreskrbljene otroke
pod 18 let starosti, za katere predvideva davčni za-
kon olajšave, se naznanja delavstvu, delavkam,
služkinjam itd., da si v lastnem interesu preskrbe
od pristojnega župnega urada družinske piske, v
kolikor istih še nimajo, ker bo občinski urad le na
podlagi teh izpiskov vpisoval otroke v davčne knji-
žice. Rok za preskrbo družinskih izpiskov je naj-
kasneje do ponedeljka 16. t. m. — Občinski urad bo
po zlatih določenih organih izdajal davčne knjižice
v obratnih pisarnah in sicer: V zapadnem obratu,
osrednji delavnici, zunanjem obratu, separaciji,
dnevnom kopu Doberni in »Agnes«, glavni pisarni,
cementarni; za vzhodni obrat, opekarno kamnolom
Hauk in vse druge obrtnike ter služkinje in de-
lavce se bodo izdajale davčne knjižice v občinski
pisarni. V Hranitniku se bodo popisovale in izda-
jale davčne knjižice za rudniške delavce v obrat-
nih pisarnah ter za steklarske delavce, delavce ke-
mične tovarne, obrtnike in druge delavce v občin-
ski pisarni. Popisovanje se prične v ponedeljek dne
16. t. m. in sicer od 8 do 11 dopoldne in od pol 3
do pol 6 popoldne. V služaju, da se davkoplačevalci
ne izkazuje s potrebnimi potrdili o družin-
skem stanju, se jim bo davek odtegoval od celo-
kupnega zaslužka brez vsakih odbikov. Delavstvo
se opozarja, da ima dati na vsa vprašanja istinite
podatke. V služaju neistinitih podatkov se bo proti
prizadetim kazensko postopalo.

Rogaška Slatina

Na velikonočno nedeljo se je pri streljanju z
možnarjem težko ponesrečil Turškov p. d. Kuma-
rov fant na Topolah. Naboju mu je razmesaril desno
roko tako, da so ga morali nemudoma peljati v
celjsko bolnišnico.

Dve hčeri je peljal v sredo 11. t. m. k poroki
zdraviliški delavec Jože Kidrič iz Sečovega. Obe sta
vzeli za moža zdraviliške delavca.

Bralno društvo pri Sv. Križu bo v soboto in
nedeljo predstavljalo v zdraviliški kinodvorani film
»Kristusovo trpljenje in smrt«. Med nedeljsko po-
poldansko predstavo bo predavala ravnateljica me-
ščanske šole iz Maribora gospa Antonija Štupica.

Podružnica Svete Vojske v Rog. Slatini pri-
redi v dneh 20. in 21. t. m. »Zdravstvene dni« s po-
močjo Državnega higijskega zavoda v Ljubljani.
Predavali bodo g. dr. Pirc, šef-zdravnik in gospod
Puhar od istega zavoda ter domača zdravnik gg.
dr. Kolterer in dr. Brabec.

Vaše pri Litiji. V »Jutru« od 4. in 6. t. m. po-
roča dopisnik iz Vač o požaru v Potoku tako ne-
točno in tendenciozno, da vzbuja splošno obsodbo.
Živo podrobno in na široko slika, kako je Tone,
po domače Stihov iz Potoka, »v nedeljo se baje
precej krepko nasrkal pijačo« ter v takem stanju
doma na hlevu zaspal z gorečo cigareto, kar je
zaneslo požar, v katerem se je sam močno opekel.
Ker je bil pač tako pijan, da ga je šele pekoči ogenj
zbudil! Zbegan, da je bil tako, da še na pomoč ni
klical. Pri reševanju živine je dobil težke poškodbe
tudi kmečki sin Albin. Tako »Jutro« dopisnik iz
Vač Res pa je, da je požar v Potoku izbruhnil na
cvetno nedeljo krog pol treh zjutraj, ne pa v pome-
deljek po »Jutru«! Kako se je torej v nedeljo na-
srkal pijačo! Splošno je znano, da je Tone Razor-
šek miren in trezen mladenič, ki po noči sploh ne
gre nikamor sam, in ni vdan ne pijači in ne tobaku.
To vam potrdi vsak, kdor ga pozna. Tisto soboto
je šel na domači hlev spat že ob osmih zvečer, pa
niti sam ne; z njim je bil Jakob Škrabancja, ki je čez
dan kril streho pri sosedu Tomšiču. Prasketajoči
ogjenj ju je zbudil. Bilo je pa kaj vse v plamenu.
Sklicala sta takoj domače. Brat Lojze, ki je spal v
hiši, je hitel reševati živino ter se je komaj rešil iz
podiračnega se hleva, pri tem se je močno opekel.
Tretji brat Albin, posestnik v Zahribu, je šele poz-
neje prišel k požaru, ni pa nič poškodovan. — Za-
ključek je ta-le: »Jutro« dopisnik ne ve, kateri
dan je bil požar, videl je opečena Tometa in Albina,
ki sta oba zdrava, ni še videl bolnega Lojza, ki je
ves čas po požaru v oskrbi pri Čurnovih na Vačah.

Prireditve in društvene vesti

V Šiški bo zadnje predavanje v ponedeljek
zvečer ob pol 8 v dvorani Prosvetnega društva.
Predaval bo dr. Mantuan o starem Rimu s skloptič-
nimi slikami. Letošnja sezaja je bila zelo živahna,
saj nam je društvo priredilo 25 lepo uspešnih pre-
davanj, katerih se je udeležilo do 4500 oseb.

Predavanje v društva »Soča«. V soboto, 14. t.
m. predava v Ljubljanskem dvoru tovariš g. prof.
Joško Bačič »o zgodovini Istre«. »Sočanci, Istrani in
vsi prijatelji društva, ki se zanimajo in ljubite našo
tužno Istro, udeležite se polnoštevno tega lepega
zgodovinskega predavanja. Začetek ob pol 21 zvečer.
Vstop vsem prost. — Odbor.

Strokovna skupina mestnih delavcev in usluž-
bencev ima dne 13. aprila 1928 ob 18 zvečer svoj
redni letni občni zbor v konzumni kleti na Kongres-
nem trgu št. 2. Govori podžupan profesor Jarc. —
Odbor.

Homec, Katoliško prosvetno društvo na Homecu
ponovi na belo nedeljo dne 15. aprila ob pol 4 pop.
v Društvenem domu zgodovinsko tragedijo »Kaci-
janec«. — Znižane cene.

Društvo vpokojenih javnih nameštencev za
Slovenijo in Ljubljani ima letošnji redni občni zbor
v nedeljo, dne 15. t. m. dopoldne ob devetih v sa-
lonu restavracije pri Mraku na Rimske cesti. Pristop
k temu zborovanju imajo tudi nečlani državni vpo-
kojenci in vpokojenke. K obilni udeležbi vabi
odbor.

Zveza za tujski promet v Sloveniji ima svojo
glavno skupščino dne 20. aprila t. l. ob pol 11. uri
v dvorani Zbornice za trgovino, obrt in industrijo,
v Ljubljani. Ako se ob določeni uri ne sestane
zadostno število članov, se skupščina vrši pol ure
kasneje brez ozira na število navzočih članov.

Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani vabi
svoje člane in prijatelje: I. na znanstveno mesečno
zborovanje, ki se vrši v četrtek, dne 19. t. m. v
bolnici za ženske bolezni. Predavajo: prof. dr. Al.

pač pa dobro ve samo to, kako je bil Tone pijan,
kako se je spravalj k počitku na hlev, da ga pre-
pila veter in da se na svežem zraku otrese pija-
nosti, kako se je nekaj časa premetaval, ker ni
mogel zaspati vsled zaužite pijače, kako je končno
potegnil cigareto iz žepa in si jo prižgal itd. Odkod
izvirja ta vednost? Iz gole strankarske zlobe. Tone
je namreč naš fant!

Bloke. Poslovila sta se od nas in odšla na
novo učiteljsko službo v Planino gospod in gospa
Dolgan. V poldrugem letu službovanja na Blokah
sta si s svojim delom pridobila srca Bločanov. Gospa
Dolganova je koncem lanskega šolskega leta napra-
vila razstavo ročnih del šolarice. S tem je privabila
dekleta. V avgustu je začela pouk z njimi dvakrat
na teden po 3 ure in končala na cvetno nedeljo z
razstavo ročnih del. Gospod Dolgan pa je vodil
fantovski tečaj nekako tri mesece po trikrat na
teden. Kljub večkrat slabemu vremenu je mladina
prihajala z vno in k pouku, katerega je poselelo
okrog 50 fantov in 60 deklet.

Šolske vesti

Napredovali so: v 4. skupini II. kategorije:
Marija Jelušič, učiteljica v Trbovljah; Marija Er-
žen, učiteljica v Begunjah nad Cerkljico; Ljudmila
Jazbinšek, učiteljica v St. Vidu pri Planini; Danica
Marolt, učiteljica v Zagradcu, srez Novo mesto;
Anica Gabersček, učiteljica v Zalogu; Maki Toma-
žič, učitelj v Sv. Stefanu; Franc Remškar, učitelj
v Loškem potoku. — V 8. skupino II. kategorije
je napredovala Nerat Breda, učiteljica v Trbovljah.
Vode. V 8. skupino III. kategorije: Karla Fröhlich,
učiteljica ženskih ročnih del v Metliki; Ivana Mi-
klavec, učiteljica ženskih ročnih del v Crnomlju.

V državno službo so sprejeti: Kristina Henig-
man za učiteljico ženskih ročnih del v Kočevju;
Neža Turk za učiteljico ženskih ročnih del v So-
dražico; Olga Benčina za otroško vrtničarico na
III. otroškem vrtu v Mariboru. Lang Hilda, kontr.
učiteljica v Sromljah; Vladimir Kodrič, kontrakt.
učitelj v Kalobju; Mayer-Kaisersberger Lea, kontr.
učiteljica v Ptuj.

Stalnost v državni službi je priznana: Milanu
Strausu, učitelju v Gornji Lendavi; Zdenki Ryšla-
vy, učiteljici v Kastvu; Regini Drnjevič, učiteljici
v Studeni, okr. Kastav.

Pri ministrstvu za kmetijstvo reducirane učite-
ljice gospodinjstkih šol je prevzelo ministrstvo pro-
svete v svoj resor in sicer: Elizabeta Premru in
Erno Mlakar je postavilo za učiteljici v Maribor in
ju dodelilo gospodinjstkim šolam in tečajem v mar-
iborski oblasti. — Marijo Rožnik je postavilo za
učiteljico v St. Janž in jo dodelilo gospodinjstkim
šolam in tečajem v ljubljanski oblasti.

Ostavko na državno službo je podala Ana Pi-
tamie-Vaupotič, učiteljica v Cerkljah ob Krki.

K III. otroškem vrtu v Mariboru je otvor-
jena vzporednica.

Javnim nameštencem!

Nedavno se je vršil občni zbor »Strokovnega
društva javnih nameštencev in vpokojencev kralje-
vine SHS v Ljubljani«. G. predsednik je podal stvar-
no in izčrpano poročilo o društvenem delovanju v
preteklem poslovnem letu, naglašal je zlasti veliko-
potežno delovanje za splošni blagor vsega javnega
nameštstva posebno glede spremembe urad-
nega zakona in glede škodljivih določil v finančnem za-
konu za l. 1927, 1928 in 1929, s katerim se postavlja
nižji državni nameštenci za dnevničarje. Naši
gg. poslanci so vse naše predloge v prvi vrsti vpo-
števali in nam zagotovili svojo pomoč v smislu
naših želja. Društveni odbor je v polni meri vršil
svoje dolžnosti in je dosegel mnoge lopi uspehov.
Iz tajnikovega poročila smo videli, da je imelo dru-
štvo v pretekli poslovni dobi 28 rešnih, 6 izrečnih
in eno širšo sejo. Novih članov je v tem času pri-
stopilo nad 330 odstotkov, kar dokazuje, da je dru-
štvo med javnimi nameštenci zelo vpoštevano in
živja veliko zaupanja. Ludi blagajniško poročilo je
bilo povsem povoljno. Društvo je izplačalo 9 rešnih
in 2 izredni podpori, dalje svojem po dveh umrlih
članih posmrtnine. Pri slučajnih stih se je sklenilo
poslednjič omogočiti pristop v podporni oz. po-
smrtni fond tistim članom, ki so že nad 50 let stari,
kar jim po določenih pravilnikih dosedaj ni bilo mo-
goče. V ta fond sedaj lahko pristopijo člani do 60.
leta starosti in sicer do 30. junija t. l. Eakalna doba
za te člane, v kateri ne morejo zahtevati podpor oz.
posmrtnine, se je podaljšala do enega leta po pri-
stopu, pozneje se ta ugodnost ne bo več podaljšala.
Posmrtni fond se spremeni v toliko, da plača vsak
član za tri smrtne slučaje naprej, da ne bo treba
svojem umrli, ki denar nujno »abijo, čakati, da
člani svoje prispevke plačajo; natančna določila se
bodo pa naznanila s primarno okrožnico. V novi
odbor so bili z maimi spremembami izvoljeni vsi
stari odborniki. Sprememba je bila potrebna le radi
nameštencev oblastne uprave, ki so dobili tri svoje
zastopnike. S pozivom, da vsi odborniki vršijo svojo
poverjeno jim dolžnost v polni meri in da se člani
v vseh težkočah obračajo na društvo, je zaključil
predsednik lepo uspešni občni zbor.

Zalokar (Čelna lega, telefon in rešilni avtomobil;
asistentka dr. Marija Finkova: Hipoaplazija vrat-
nega mišičevja vsled prisilnega intrauterinog dr-
žanja; primarij dr. Fr. Derganc: Spoznavno-kritič-
na medicina (konec). — II. na zabaven večer, ki
se vrši v soboto, dne 28. aprila ob pol 9 zvečer v
restavraciji »Zvezda« na čast g. dr. Ivana Zajca,
povodom njegovega 25-letnega službovanja v soci-
jalnem zavarovanju.

Polzvedovanje

Pozabljeno. Dne 7. aprila t. l. se je v vlaku,
ki pelje ob petih iz Semiča proti Karlovcu v vozu
tik priljubljene voza pozabil 1 zavitek raznega pe-
rila in ene citre. Pošten naj

Gospodarstvo

Potrebe slovenskega gospodarstva

(Košec.)

IV. FINANČNE ZADEVE.

A. Državne davščine. 1. Gospodarski krogi Slovenije se odločno izrekajo proti zastavitvi davka na poslovni promet kot garanciji za inozemske davke. Vse poslovalne in zahtevajo ukinitve tega enostranskega davka. 2. Zahtevamo nadalje, da se v novem zakonu o posrednih davkih, katerega načrt je sedaj izdelalo ministrstvo financ, uvede naložbo popolnega izenačenja trošarin glede žganja in vina za celo ozemlje kraljevine. 3. Pri reviziji taksnega zakona, ki se sedaj proučuje v finančnem ministrstvu, zahtevamo, da se znižajo sodne in carinske takse, takse, ki imajo značaj rednih davščin in takse, ki obremenjujejo trgovski in denarni promet. V ostalem se sklicujemo na podrobne predloge, ki jih je tozadevno predložila zbornica fin. ministrstva pod št. 3677 z dne 27. marca 1927.

B. Samoupravne finance. Nujno potrebno je, da se po aktiviranju oblastnih samouprav donese zakon o samoupravnih finančnih in tako postavi oblastne samouprave na trdno in stalno finančno podlago. Sedanje stanje je i za oblastne samouprave, kakor tudi za gospodarske kroge prekomerno nevarnosti. Pri donosenju bodočega zakona o samoupravnih finančnih naj se vodi račun o potrebi zadostnih dotacij samouprav od strani države v smislu določb čl. 73 zakona o obl. samoupravah ter naj se dejanskim potrebam za upravljanje prenešenih poslov odgovarjajoči krediti izločijo iz državnega proračuna, da ne bodo samouprave prisiljene iskati pokritja za primanjkljaje v novih davščinah, ki obremenjujejo gospodarsko produkcijo. Velike nepravilnosti povzročajo trgovskemu prometu nenakomernost avtonomnih doklad na trošarine med posameznimi samoupravnimi enotami, ki ustvarjajo posebnost konkurenčne pogoje za produkcijo in promet s trošarinskimi predmeti. Zato je enakovrednejša določitev samoupravnih doklad na trošarine radi preprečenja tihotaljanja iz ene samoupravne enote v drugo, nujno potrebno.

C. Monopoli. Zbornica zastopa stališče, da naj se pobirajo monopolne takse od monopoliziranih predmetov pri producentih oziroma pri uvozu. V ostalem pa naj se monopolni predmeti prepustijo slobodnemu trgovskemu prometu in konkurenci. Sedanje režim prodajnih monopolov je za državo neracionalen, za trgovski promet pa do skrajnosti neprilichen in naj se vsled tega ukine.

D. Finančna uprava. V finančno-administrativnem oziru zahtevamo, da se izvede dekoncentracija, posebno v področju indirektnih davkov in da prenese reševanje zadev v drugi instanci na finančne delegacije oziroma na oblastne finančne direktorije. Kumulacija poslov druge instance pri generalni direktoriji davkov je radi neekspeditivnosti i za finančni erar, kakor tudi za prizadete stranke skrajno škodljiva.

V. SOCIALNO-POLITICNE ZADEVE.

Obremenitev novih panog gospodarstva po socialnih bremenih je preobutno visoka. Pri vsem tem pa preti radi pasivnosti posameznih panog zavarovanja vseh neizplačila državnega prispevka k zavarovanju gospodarstva vedno opasnost novih težko zmagljivih bremen. Zato priporočamo zbornica v tem oziru skrajno previdnost in povdarja potrebo poenostavitve uprave socialnega zavarovanja v svrhu zmanjšanja bremen. Predlagamo, da se pristopi k novelizaciji socialnih zakonov v zmislu predlogov, ki jih je zbornica opetovano stavila, kakor tudi k decentralizaciji socialnega zavarovanja ob istovrstnem razširjenju avtonomije okrožnih uradov.

VI. PROMETNE ZADEVE.

Centralizacija, ki se uvaža v zadnjem času v vseh panogah železniške uprave in ki je dobila najbolj izraza v lanskem letu izdani uredbi o ustroju prometne službe, je z ozirom na raznovrstnost našega železniškega omrežja in različnost prilik v posameznih gosp. področjih za gospodarske kroge neprikladna in tudi železniškemu eraru ni prinesla pričakovanih koristi. Zato se ponovno najodločneje izjavljamo proti centralizaciji in zahtevamo, da se ukiniti oddelki za ekonomsko in komercialno službo v oblastnih direktorijah z neokrajnjeno kompetenco zopet vzpostavijo in definitivna organizacija ustroja prometne uprave izvrši v najstanejšem sodelovanju z gospodarskimi krogi. Posebno nujno zahtevamo decentralizacijo državnih nabav materiala za potrebe železnice, nadalje decentralizacijo reklamacijske službe in povračil vozarine. Nujno potrebne je nadalje reguliranje zapadlih obveznosti državne železniške uprave na pram privatnim dobaviteljem, ki znaša samo v Sloveniji nad 100 milijonov Din. Zavlačevanje izplačil kupnin za dobavljeno blago ovira normalno obratovanje podjetij in povzroča velike škrode in nepravilne. Železniška tarfna politika naj se postavi na stalno podlago normalnih režimskih stroškov, da ne bo gospodarskim krogom pretela vedna opasnost povišanja blagovnih tarif po pretekstem deficitu železniških dohodkov. Z glavnimi odjemalci naših proizvodov, predvsem pa z Avstrijo, Nemčijo, Češkoslovaško in Švicco naj se vzpostavijo za vsežnejše izvozne predmete čimprej direktne blagovne tarife.

VII. TRGOVINSKA IN CARINSKA POLITIKA.

1. Predlagamo, da se pospešeno uredi trgovinske odnose potom carinsko-tarifnih pogodb z vsemi državami ob Sredozemskem morju in na Levantni oziroma v kolikor bi to ne bilo v tej obliki mogoče vsaj provizorno na podlagi klavzule največjih ugodnosti. 2. Nujno želimo, da se čimprej uveljavijo trgovinski pogodbi z Grčijo in z Egiptom, ki ste bili že v teku lanskega leta sklenjeni. 3. Pri sklepanju trgovinskih pogodb s srednje in zapadno-evropskimi državami zahtevamo, da se vodi račun o nazadovanju industrijske produkcije v naši državi in vpošteva težko stanje večine strok obrti in industrije ter zato ne daje popustov, ki bi šli na škodo domačega dela in produkcije ter onemogočili izkoriščanje naših prirodnih bogastev. 4. Pred uveljavitvijo načrta avtonomne carinske tarife naj se izvrši v skladu s sklenjenimi pogodbenimi carinami pri končni redakciji revizija vseh nevezanih carinskih položajev ter naj se pretirane fiskalne carine na polfabrikate in obratne potrebščine primerno znižajo, da domači finalni obrti in industriji nabava takega materiala, ki ga mora uvažati iz inozemstva ne bo preveč področena. Obenem prosimo, da se upošteva tudi izpremenjene prilike in izkušnje preteklih treh let, v katerih so se gospodarske prilike ustalile, in da onim panogam gospodarstva, ki so zapadle v akutno krizo, primerna carinska zaščita.

Z naštetimi predlogi krog naših gospodarskih želj in potreb nikakor še ni izčrpan. Omejili smo se na najbolj pereče in prosimo kralj. vlado, da jim blagovolj posveti posebno pažnjo in dejstvovati

trajno na to, da se čimprej in v sodelovanju z gospodarskimi korporacijami rešijo in vnese tako novega poleta v naše gospodarsko življenje v korist in prospeh naše celokupne domovine.

BILANCE IN POSLOVNA POROČILA

Stora, d. d., št. Vid nad Ljubljano. Bilanca za 1927 kaže zopet napredek tega našega domačega podjetja. Bilančna vsota je narasla od 6.65 na 9.3 milj. Din koncem 1927, kar je pripisovati zlasti zvišanju debitorjev in kreditorjev. Podjetje je uspešno lani znatno znižati stroške in tako je navzlic manjšemu prometnemu prebitku (2.7 napram 3.1 milj. Din za 1926) čisti dobiček narasel od 67.677 Din za 1926 na 81.182 Din za 1927; podjetje je eno redkih, ki deli višjo dividendo za 1927 kakor za 1926: 7% za 1927 napram 6% za 1926.

Gradba drugega tira na progi Zagreb-Belgrad. Kakor znano, so se začela dela za drugi tir na progi Novska-Belgrad v drugi polovici februarja. Sedaj je na delu zaposlenih okoli 8000 delavcev in je že izvršen nasip v dolžini 185 km, dočim znaša dolžina cele proge 305 km. Vsa dela bodo končana do decembra letos in bodo stala največ 850 milijonov Din. Dosedaj je moglo voziti na tej progi 24 vlakov, na novi pa bo moglo 56 vlakov. Tračnice na novi progi tehtajo meter 45.25 kg, na stari pa so tehtale 34 kg meter.

Borza

Dne 12. aprila 1928.

DENAR.

V današnjem deviznem prometu so ostali vsi devizni kurzi neizpremenjeni razen Italije, ki je zaradi nazadujočih mednarodnih kurzov popustila v Ljubljani od 300.15 na 299.50, v še večji meri pa v Zagrebu. Kakor običajno, je krila Narodna banka večino potrebe razen v devizah: Trst in Berlin. Promet je bil znten.

Devizni tečaji na ljubljanski borzi

12. aprila 1928.

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 11. IV.
Amsterdam	2.87.50	229.00	229.50	—
Berlin	1357.75	1360.75	1359.25	1359.25
Budimpešta	—	992.80	—	—
Curij	1093.50	1096.50	1093.50	1095.00
Dunaj	798.55	801.55	800.05	800.05
London	277.09	277.89	277.49	277.49
Newyork	56.71	56.91	56.81	56.81
Pariz	—	223.78	—	—
Praga	168.04	168.84	168.44	168.44
Trst	298.50	300.50	299.50	300.15

Zagreb, Berlin 1357.75—1360.75, Curij 1093.50—1096.50, Dunaj 798.55—801.55, London 277.09—277.89, Newyork 56.71—56.91, Pariz 222.78—224.78, Praga 168.04—168.84, Trst 298.39—300.39.

Curij, Belgrad 9.1325, Berlin 124.10, Budimpešta 90.65, Bukarešt 3.265, Dunaj 73.08, London 25.3375, Newyork 518.90, Pariz 20.43, Praga 15.3775, Trst 27.385, Sofija 3.75, Varšava 58.20, Madrid 87.20.

Trst, Belgrad 33.32—33.35, Curij 868.50—865.50, Dunaj 263.75—268.75, London 92.52—92.56, Newyork 18.91—18.92, Pariz 74.55—74.65.

Belgajska in novosadska borza radi pravoslavne Velike noči dne 13. 14. in 15. aprila ne bosta poslovale.

Dunaj, Devize: Belgrad 12.50675, Kodanj 190.70, London 34.7025, Milan 37.49, Newyork 710.60, Pariz 27.9775, Varšava 79.67. Valute: dolarji 709.70, lira 37.80, dinar 12.435, češkoslovaška krona 21.04. Praga, Devize: Lira 178.20, Belgrad 50.40, Pariz 132.80, London 164.75, Newyork 33.745.

Dinar: Newyork 175.95, Berlin 7.355, London 277.50.

VREDNOSTNI PAPIRIJI.

Na tržišču državnih papirjev se je danes uveljavila vojna škoda, ki je notirala v Ljubljani 436 den., v Zagrebu 437—437.50, zaključki pa so bili v Zagrebu po 437.50; za bližnje termine je čvrstejša, za decemberski slabša, vendar pri vseh terminih z malenkostnim prometom. Tržišče bančnih papirjev neizpremenjeno, med industrijskimi papirji slabšeje. Večje, uveljavila se je pa na podlagi uveljavitve na Dunaju Kranj, ind. v Ljubljani na 300 den.

Ljubljana. 7% invest. posoj. 89 den., agrari 57.50 den., vojna odškodnina 436 den., Celjska 158 den., Ljublj. kreditna 135 den., Prastrediona 805 d., Kred. zavod 157—157.50, Večve 135 den., Kranj, ind. 300 den., Ruše 265—280, Stavnica 56 den., Sešir 125 den.

Zagreb, 7% invest. posoj. 90, agrari 57.50, vojna odškodnina 437—437.50 (437.50), april 438—440, maj 444—445, dec. 438—471, Hipo 38.50, Jugo 89—90, Prastrediona 805, Ljublj. kreditna 135, Sečera 540—545, Drava 545—560, Slavonija 12—14, Trbovlje 45—45.5, Večve 136.

Dunaj. Podon.-savska-jadi. 81.20, Jugo 10.90, Hipo 7.20, Alpine 41.10, Leykam 10.05, Trbovlje 60.75, Kranj, ind. 40, Mundus 181, Slavonija 1.54.

BLAGO.

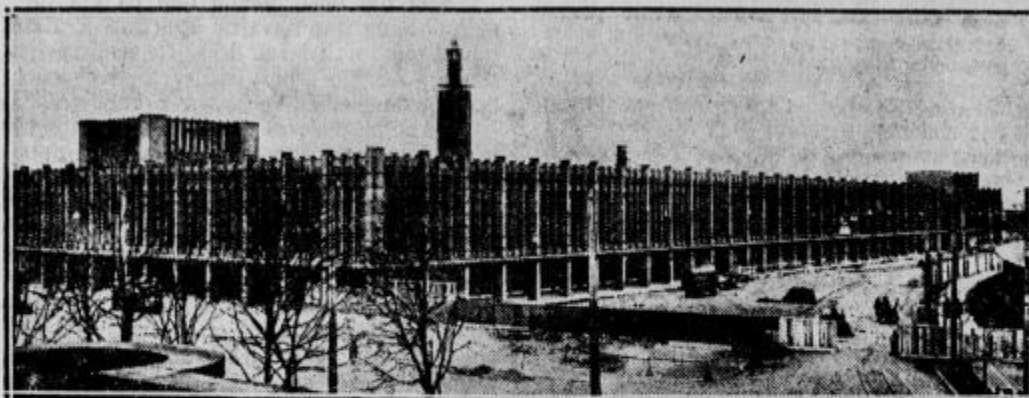
Ljubljana. Les: Bukova metlička 27.27, 1, oz. 1.10 m l. fko vag. meja 1 vag. po 750; trami merkantilni od 4—5 do 9—10, od 5—15 m po kupčevi not fko vag. meja 3 vag. po 252, hrastovi pragovi 80% 2.60 m 14.25 14, ca 20% 2.60 m 13/84×14 lob Sušak 12 vag. po 60; zaklj. 16 vag. Tendence živahna.

Dež. pridelki (vse samo ponudbe; slov. post., plač. 90 dni, dob. prompt): Pšenica 78—79 kg 2% ml. tar. baška 387.50—390, slav. 385—387.50, moka 0 g vag. bl. fko Ljubljana, plačilo po prejemu 530—535, koruza nova baška kval. gar 297.50—300, april 300—302.50, maj 305—307.50, činkvantin zdrav rešetan 305—307.50, oves baški zdrav rešetan 295, ajda zdrava rešetan 295; zaklj. 5 vag. pšenice. Tendence čvrsta.

Novi Sad. Pšenica bač. 340—345, potiska 342.50—347.50, ban. 337.50—342.50, srem. 342.50—347.50, ječmen 290—305, oves bač., ban., slav. 250.50—257.50, koruza bač. 257.50—262.50, april 260—265, april-maj 262.50—268, bela 265—270, ban. 257.50—262.50, srem. 257.50—262.50, april 260—265, maj 262.50—268, moka 0 g in gg 470—480, št. 2 450—460, št. 5 430—440, št. 6 380—390, št. 7 317.50—325, št. 8 230—232.50, otrobi 220—225, fižol bač. in srem 400—410. Promet: 31% vag. pšenice, 152 vag. koruze, 5 vag. moka, 1 vag. ova.

Budimpešta (terminalska borza), 12. aprila. Tedenca čvrsta. Pšenica maj 33.60, 33.68, zaključek 33.69—33.68, okt. 31.02, 31.04, zaklj. 31.02—31.04, rž maj 31.90, 31.84, zaklj. 31.84—31.88, okt. 26.30, 26.32, zaklj. 26.26—26.30, koruza maj 27.60, 27.68, zaklj. 27.66—27.68, julij 28.44.

Za duha in srce

Mednarodna časopisna razstava v Kölnu 1928

Letos v maju se otvori v Kölnu razstava, ki po svoji izrednosti brez dvoma prekaša vse dosežanje prireditve te vrste, namreč mednarodna časopisna razstava. Prvič v zgodovini bomo videli poskus, da bi se predstavile vse obsežne panoge tiskarstva in časnikarstva po svoji tehnični in idejni plati.

V glavnem je namen razstave pokazati svetu tisk kot najmočnejšo velesilo, ki globoko vpliva na vse zasebno in javno življenje. Razstava ne bo le zaporedno nanizanje časopisja in tiskarskih predmetov, ampak videli bomo postanek in ves proces tiskovin v zvezi s cilji, ki naj jim služi, tako da bo zanimiva tudi za laičnega obiskovalca.

Naj omenimo le nekaj razdelkov v razstavi: Časniki in časopisi. Porokovalska tehnika. Reprodukcijska grafični del. Tiskarski in knjigoveški stroji. Pomožni stroji vseh vrst. Tiskarska oprema. Zdravstveno skrbstvo. Transportna sredstva. Pisarne, njih organizacija in vodstvo. Kulturnozgodovinski oddelek bo kazal časopis in poročanje od prvih početkov pa do današnjega stanja. Postanek modernega časopisa, delo uprave in uredništva se bo živo kazalo v vseh svojih pojavih. Posebni pododdelki kažejo učinke žurnalističnega delovanja na vseh javnih popriških. Tako na primer vpliv tiska na moderno porokovalsko službo, politične stranke, verske družbe, razmerje med umetnostjo in tiskom, tiskom in gledališčem, tiskom in gimnastiko. Enako kot časopis bo zastopana tudi knjiga in revija.

Da bo slika tiskarske tehnike popolnejša, bodo zastopane tudi vse pomožne panoge tiskarske in časopisne stroke od izdelovanja papirja do transportnih sredstev, ki so potrebna za prevoz izgotovljenih tiskovin, na primer papir, barve, stroji za tiskanje, fotografija, kinematografija, pošta, železnica.

Razstavnii prostor se razteza v dolžini 3 km ob Renu. Slika, ki jo pridobujemo v tem zaglavju, nam predčuje ogromno razstavno palačo za tisk. Razstava se otvori v maju in bo trajala do oktobra. V tem času se bo vršilo v Kölnu več kongresov, nekateri mednarodnega značaja. Zanimanje za to razstavo je seveda na vseh svetih velik, ker nam bo pokazala ogromni napredek časnikarstva in tiskarstva sploh ter podala smernice za bodoči njega razvoj.

Novi realizem v glasbi

(Nova muzika št. 2.)

Glasbena priloga prinaša na čelu A. Lajovečovo »Begunko pri sibeli« za sopran in klavir, iz l. 1918. Vokalna melodija je preprosta, pa topla in nežna; spremljava pa je efektivno, čutnobarvasto ozadje kantileni. Kompozicija je prosto simetrična. Malo tako priručnih, harmonski zanositih, pa globoko, slovenski občutenih pesmi šteje naša literatura. Sodim, da bo Lajoveč-harmonski iz l. 1918. tudi sedanjim, novim zahtevam časa plačal svoj tribut, ker je močna potenca, vsekakor pa ostane ta skladba biser v zakladnici.

Pravcata novost za nas pa je druga skladba te številke, prof. Zlatka Grgoševića »Kak su zajec i lisica putovali«. Misel, uvesti pri nas tudi hrvatske mlade, ki so prepojeni z najmodernejšo evropsko smerjo (ruska filiala), je gotovo hvalevredna in koristna našim razmeram. Grgoševićeva skladba kaže že na zunaj novosti: nima več v enake taktne skatle uklenjenega (baročnega!) ritma, se zopet bliža tonaliteti (čepav prostost), operira s čisto diatoniko, prepušta dinamiko pevcu in je formalno pravo nasprotje impresionizmu s svojo hoteno »edle Einfalt und stille Größe«. Pevski part ni pretežno deklamatoričen, niti ni melodija na sebi, nego »izraža« in podpira smisel teksta na neki neposredni način, ki je bolj podoben vokalnemu gibanju korala ali Palestreine kot čemu modernemu. Spremljava je nasprotje romantični, kjer je bila česta važnejša od teksta. Narobe, dva stalno se ponavljajoča ritmična motiva, ki sta vsa spremljava, sta bolj okras petju kakor pa kaj samostojnega. Tako je dobil tekst nov, važen pomen, ki ga v polpretekli dobi ni imel, tako je ustvarjen stil novega realizma, kakor ga čisto podobno takšnega goji ruska moderna in za njo ostala Evropa — pri nas je temu stilu najbližji je Ošter. Ta stil je res nekaj novega, je to, kar je naš čas mogel nesentimentalnega, konkretno-prijemljivega izluščiti iz kaosa glasbe med in po vojni. Ta travinskijskijanska smer ima resno bodočnost in je Grgoševićeva skladba v N. M. za vzgojo naših mladih velikega pomena.

Srečo Kopore je objavil štiri krajše klavirske skladbe »Iz dnevnika žalostnega tovariša«. Kažejo talent, logično zgodbo in moč izražaja, stilno in notranje so sorodne nečemu, kar je izrastlo iz »Tristan« preko Mahlerja k Schönbergovemu ekspresionizmu, (podobno kakor naš Kogoj). — Mala Nova Muzika prinaša za mladož. K. Pahorjevo lahno občute »Snežec« za glas in klavir, I. Ocvirkov manj pomembni »Intermezzo« za violino in klavir, S. Santlov »Rokoko« za klarinet ali goši in klavir ter M. Tajčevića »Dječija usnava« koč za glas in klavir, enostavno, toda genialno, moderno občuteno stvarco. V literaturni prilogi se spominja Jos. Mantuan nedavno umrlega skladatelja F. S. Vilharja, prinaša Sl. Koželj prevod Steinovega obrambnega članka »O novi muziki«, podaja Sl. Ošter zanimiv »Kratek pregled sodobne češke glasbe«, ki bo zelo dobrodošel, Risto Savin pa opisuje, »Kako je nastala opera Matija Gubec«.

Revija in kronika (Adamčič) je jedrnata in informira ob kratkem čitatelja o pomenu vrednejših dogodkov na vsem svetu, pa navezuje stike z Neslovenci. N. M. bi pridobila z uvedbo tujejezičnih naslovov in resumejev — naj gre v svet! V.

Koncert »Wiener Sängerknaben«

Maribor, 12. apr

Veliko senzacijo je zbudil v torek v Mariboru koncert Wiener Sängerknaben, ki se vršil v »Unionu«. Vsa predvajanja, tako Haydnovega »Lekarnarja« kakor posameznih zborov posevne in cerkvene vsebine je prepletala otroška ljubkost in navtost, ki je očarala slehernega poslušalca, zlasti ker je bilo izraz že prirojenega umetniškega čustva. Čuditi se moramo fantkom v dobi osem do deset let, ki zmerejo tehnično tako lepo harmonizirani tako v zborovem kakor v solopetu. Uspeh je pač pripisovati vodji, pedagogu in umetniku, profesorju Müllerju, ki je vso prireditev vodil in spremljal na klavirju. Zbor je dobro discipliniran. S svojim mentorjem tvori nerazdružljivo celoto. Zbor obstoja že več stoletij. Za nas je zanimivo, da je bil njegov prvi pevovodja Ljubljčan Jurij Sladkonia, ki je umrl kot dunajski škof.

Ljubljana, 12. aprila.

V četrtek 12. t. m. se je vršil tudi v Ljubljani v »Unionu« koncert dunajskega pevskega zbora »Sängerknaben«. Dečki so stari osem do deset let. Pod vodstvom profesorja H. Müllerja so izvajali Haydnovo opero »Lekarnar« ter zbere Schuberta, Griega, Golderja, Tauberja, Glucka, Pfliegerja in Pierneja. Dvorana je bila nabito polna. Občinstvo se je divilo nežnim otroškim kreacijam v operi, ki so bile podane mestoma celo zrelo, ter njihovi interpretaciji pesmi, v kateri so se odlikovali s pretehtano dinamiko, dobro izgovorjavo in intonacijsko točnostjo. Aplavza ni bilo ne konca ne kraja.

Za novo kulturo

Romano Guardini je izdal v založbi Mathias Grünwald v Mainz novo, 112 str. obsegačo knjigo: Briefe vom Comer See. V teh pismih, ki so izhajala od l. 1923—1925 v listu »Schildgenossene«, nam slika pisatelj lepoto flovske kulture zvezane z naravo, da doživimo vso tragiko in kaotično negotovost novega veka tehniške. Vendar čustvuje Guardini preveč sodobno, da bi se v resignaciji nad za vedno izgubljenim odvrnil od nastajajočega novega reda. On čuti veličino nove dobe, ki bo preobrazila svet in človeštvo, čeprav z boleščjo kot človek izginjajoče kulture. Čeprav sam še ne more pokazati poti k novi človečnosti tehnike, pa vsaj pripravlja duše za cilj nove duhovnosti, ki bo po človeku premagala sedanje suženstvo stroja.

Knjige in revije

»Vrtce« in »Angelčke«. Letnik 1927-28. Izšla je 8. številka naših mladinskih listov »Vrtce« in »Angelčke«. V »Vrtcu« imajo lepe pesmi Janko Samec, Esen, J. Polak in Ivan Albrecht. Lea Fatur nadaljuje zgodovinsko povest iz turških časov: »Matjašek«, ki je tudi lepo ilustriran. Bistriška prispeva »Veliko soboto« in Matko Krevh »Kobaca in Kobacco«. Stefan Jerko pa je narisal in opisal hudo večšo »Torko«. V »Mladinskem novičarju«, v »Pouku in zabavi« je dokaj zanimive drobnjave, »Naši razgovori« na pisanih platnicah so pa visoka šola čisto micenih »literatov«. V »Angelčku« so pesemce A. Čebularja in Fr. Lofniškarja, Lea Fatur prinaša medjimursko povest: »Lisica in volk«. J. E. Bogomil zastavlja 8. vprašanje: »Kaj se najraje igra?« Božidar piše »Legendo o sv. Juriju«, Ivan Albrecht pa o »Siroti Zvonki«, Črniški zvesto obdelava »Marjin vrtce«. — Oba lista prinašata kopo skrivljene ugank itd. ter razpisujeta za rešilce lepe nagrade. Kdor hoče naročiti, dobi še vse letošnje številke. Naročnina 22 Din za oba lista sprejema Uprava »Vrtce« in »Angelčke« v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 80. — A. Z.

Pevce, glasilo Pevske zveze. Štev. 3—4 prinaša sledečo vsebino: Ob stoletnici Schubertove smrti (dr. A. Dolinar), Mera v slovenski narodni pesmi (M. Bajuk), Naši pevski tečaji, Vestnik Pevske zveze, Iz koncertnega življenja, Nove skladbe, Iz glasbenih listov ter Razne vesti. Glasbena priloga vsebuje dve Premirovi nagrobnici za moški zbor, in sicer: Z Bogom, srce plemenito in Jamica tiha, Grob na Poljskem (dr. F. Kimovec), Pesem (Ant. Jobst). — Pevce izhaja kot mesečnik v dvojnji številki in velja za celo leto z glasbeno prilogo vred 30 Din. Uprava: Miklošičeva c. št. 7.

Drobiž

Habima v Palestini. Znamenito moskovsko hebrejsko gledališče »Habima«, ki je pretekli mesec z izrednim uspehom gostovalo tudi v Zagrebu, je pravkar nastopilo svojo turnejo v Palestino, kjer bo odigralo 27 predstav, ki so že vnaprej vse razprodane. — Ob tej priliki omenjamo, da bo izšla v kratkem studija tega gledališča v založbi Heinrich Keller v Berlinu, ki bo vsebovala slike igravcev v njihovih glavnih vlogah, scenične posnetke in uvodni esej od Bernharda Diebolda.

Umetniške razglednice Stane Cudermana in Mihe Maleša. Imenovana dva mlada umetnika sta založila serijo 10 razglednic po lastnih originalih. Od petih Cudermanovih razglednic predstavljajo tri ženske karakterne glave, lastni portret in Smejanje križa. Grafiki Miha Maleš, ki je našemu občinstvu znan po njihovi uspešni nastopih, je zbral troje irsb o Ljubezni, Mlado mater in Samo. Cela serija 10 zelo posređenih reprodukcij stane samo 10 Din. Razglednice so zelo primerne za praznike in bodo našle med občinstvom mnogo zanimanja. Dobe se pri Bonazu, Schwentnerju in Zvezni knjigarni v Ljubljani.

Naročajte »Slovenca«!